

BENDROJO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. balandžio 14 d.*

Byloje T-461/07

Visa Europe Ltd, įsteigta Londone (Jungtinė Karalystė),

Visa International Service, įsteigta Vilmingtone, Delavere (Jungtinės Amerikos Valstijos),

iš pradžių atstovaujamos QC S. Morris, baristerių H. Davies ir A. Howard, solisitorių V. Davies ir H. Masters, vėliau S. Morris ir solisitoriaus P. Scott, A. Howard, V. Davies ir solisitoriaus C. Thomas,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą F. Arbault, N. Khan ir V. Bottka, vėliau N. Khan ir V. Bottka,

atsakovę,

* Proceso kalba: anglų.

dėl prašymo panaikinti 2007 m. spalio 3 d. Komisijos sprendimą C (2007) 4471 galutinis dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/D1/37860 – *Morgan Stanley/Visa International* ir *Visa Europe*), o nepatenkinus pirmojo reikalavimo – dėl prašymo panaikinti arba sumažinti tame sprendime ieškovėms skirtą baudą,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Jaeger, teisėjai V. Vadapalas ir M. Prek (pranešėjas), posėdžio sekretorius N. Rosner, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. gegužės 20 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

- ¹ Jungtinėse Amerikos Valstijose įregistruota *Visa International Service* yra pelno siekiantis juridinis asmuo, valdomas jos narėmis esančių finansų įstaigų (toliau – *Visa*

International). *Visa International* valdo ir koordinuoja to paties pavadinimo mokėjimo kortelių tarptautinį tinklą (toliau – *Visa* sistema), o tai apima būtent tinklo taisyklių nustatymą bei autorizavimo ir kliringo paslaugų teikimą įstaigoms narėms. Už *Visa* kortelių išdavimo veiklą ir už narystės sutarčių sudarymą su verslininkais akceptuojant korteles atsakingos narėmis esančios finansų įstaigos.

- 2 *Morgan Stanley* (buvusi *Morgan Stanley Dean Witter & Co.*, toliau – *Morgan Stanley*) yra finansų įstaiga, įregistruota Jungtinėse Amerikos Valstijose, t. y. šalyje, kurioje per visą administracinę procedūrą ji buvo *Discover Card/Novus* tinklo, veikiančio su *Discover* kortelėmis (toliau – *Discover* sistema), savininkė.
- 3 1999 m. vasario 23 d. Jungtinėje Karalystėje *Morgan Stanley* įsteigė dukterinę bendrovę *Morgan Stanley Bank International Ltd.*
- 4 2000 m. kovo 22 d. *Morgan Stanley* buvo informuota, kad ji neatitinka *Visa International* „Europos Sąjungos“ regiono narės statusui keliamų reikalavimų.
- 5 2000 m. balandžio 12 d. *Morgan Stanley* pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3) 3 straipsnį pateikė skundą, kuriame kaltino EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimu dėl to, kad atsisakyta ją priimti kaip „Europos Sąjungos“ regiono *Visa International* narę. Tuo pačiu metu *Morgan Stanley* dėl šių veiksmų pareiškė ieškinį *High Court of Justice* (England & Wales) (Anglijos ir Velso Aukštasis teismas). Šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol baigsis procedūra Europos Komisijoje.

- 6 *Morgan Stanley* skundas susijęs su *Visa International* įstatų, kurių skirtingos versijos buvo atsiųstos Komisijai, 2.12 taisyklės b punktu (toliau – Taisyklė). Nuo 1989 m. gruodžio 4 d. Taisyklė buvo suformuluota taip: „jei pagal galiojančius teisės aktus nedraudžiama, valdyba (įskaitant regionines valdybas ir grupės narius) nepriima į narius pretendento, kurį laiko bendrovės konkurentu“.

- 7 Iki 2004 m. liepos 1 d. teisė priimti sprendimus dėl *Visa International* „Europos Sąjungos“ regiono, kuris, be Europos Sąjungos valstybių narių, apima Islandiją, Lichtenšteiną, Norvegiją, Šveicariją, Turkiją ir Izraelį, buvo deleguota *Visa International* Europos Sąjungos regioninei valdybai. Nuo 2004 m. liepos 1 d. šią teisę turi *Visa Europe Ltd* (toliau – *Visa Europe*), kurios regioninė valdyba turi išimtinę teisę reglamentuoti visus klausimus „Europos Sąjungos“ regione ir būtent nuspręsti tenkinti arba netenkinti bet kurį prašymą suteikti *Visa Europe* nario statusą. Nuo 2004 m. spalio mėn. ši taisyklė pakartota *Visa Europe* narystės reglamento 5 išlygos 3 dalyje.

- 8 2004 m. rugpjūčio 2 d. Komisija *Visa International* ir *Visa Europe* (toliau – ieškovės) išsiuntė pranešimą apie kaltinimus dėl EB 81 straipsnio pažeidimo. 2004 m. gruodžio 3 d. atsakydamos į Komisijos pateiktus kaltinimus ieškovės atsiuntė pastabas raštu. Tada jos prašė surengti posėdį, o šį prašymą atsiėmė 2005 m. balandžio 5 dieną.

- 9 2004 m. rugsėjo 1 d. ir 2 d., lapkričio 19 d., gruodžio 17 d. ir 2007 m. sausio 12 d. ieškovėms buvo leista susipažinti su Komisijos bylos medžiaga.

- 10 2004 m. spalio 15 d. Komisija *Morgan Stanley* atsiuntė pranešimo apie kaltinimus nekonfidencialią versiją. 2004 m. spalio 22 d. *Morgan Stanley* pateikė savo rašytines pastabas dėl pranešimo apie kaltinimus. 2005 m. vasario 23 d. ieškovės dėl šių pastabų pateikė savo nuomonę.

- 11 2004 m. gruodžio 23 d. Komisija ieškovėms išsiuntė pirmąjį laišką, kuriame nurodė nagrinėjamas faktines aplinkybes (toliau – pirmasis laiškas dėl faktinių aplinkybių), į kurį ieškovės atsakė 2005 m. sausio 14 d. ir vasario 23 d. laiškais.

- 12 2006 m. liepos 6 d. Komisija ieškovėms išsiuntė antrąjį laišką, kuriame nurodė nagrinėjamas faktines aplinkybes (toliau – antrasis laiškas dėl faktinių aplinkybių), į kurį ieškovės atsakė 2006 m. rugsėjo 22 d. laišku.

- 13 2006 m. rugsėjo 21 d. *Morgan Stanley* ir ieškovės sudarė susitarimą, pagal kurį *Morgan Stanley* suteiktas *Visa Europe* narės statusas ir numatyta atsisakyti Komisijai pateikto skundo bei *High Court of Justice* pradėto proceso.

- 14 2006 m. rugsėjo 22 d. *Morgan Stanley* tapo *Visa Europe* nare ir atsisakė Komisijai pateikto skundo. Tačiau Komisija nusprendė, jog ji ir toliau turi teisėtą interesą priimti sprendimą, kuriuo baudžiama už ieškovių antikonkurencinį elgesį.

Ginčijamas sprendimas

- 15 2007 m. spalio 3 d. Komisija priėmė Sprendimą C (2007) 4471 galutinis dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/D1/37860 – *Morgan Stanley / Visa International* ir *Visa Europe*) (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio pagrindiniai elementai pateikiami toliau.

A — Atitinkamos rinkos apibrėžimas

- 16 Komisija nusprendė, kad mokėjimo kortelių tinklo teikiamos paslaugos gali būti suskirstytos į tris atskiras grupes:
- finansų įstaigoms mokėjimo kortelių tinklo teikiamos paslaugos, kurias teikdami konkuruoja skirtingi mokėjimo kortelių tinklai,
 - mokėjimo kortes jų turėtojams išdavusių bankų teikiamos paslaugos,
 - verslininkams teikiamų operacijų aptarnavimo paslaugos.

- 17 Iš to Komisija padarė išvadą, kad galima išskirti tris atskiras rinkas: aukštutinę rinką, kurią sudaro tinklų paslaugos, kurias teikdami kortelių tinklai paslaugas teikia įvairioms finansų įstaigoms; pirmoji žemutinė rinka, kurioje mokėjimo korteles išduodančios įstaigos tarpusavyje konkuruoja dėl kortelių išdavimo ir susijusių paslaugų teikimo privatiems asmenims (toliau – išdavimo rinka); antroji žemutinė rinka, kurioje kortelių operacijų aptarnavimo subjektai konkuruoja, kad sudarytų sutartis su verslininkais dėl visų paslaugų, kad šie galėtų akceptuoti korteles (toliau – aptarnavimo rinka).
- 18 Pabrėždama, kad Taisyklė galėjo apriboti konkurenciją abiejose žemutinėse rinkose, Komisija pažymėjo, jog ji rėmėsi tik aptarnavimo rinka, kuri buvo labiausiai jautri konkurenciją ribojančiam Taisyklės poveikiui.
- 19 Todėl Komisija atitinkamą rinką apibrėžė kaip kredito ar atidėto debeto (mokėjimo) kortelių aptarnavimo paslaugų teikimo verslininkams rinką (toliau – atitinkama rinka arba nagrinėjama rinka).

B — Veiksmai, dėl kurių kaltinama

- 20 Ginčijamo sprendimo 25 konstatuojamojoje dalyje Komisija pabrėžė, kad veiksmai, kuriais ieškovės kaltinamos, buvo ne pačios Taisyklės nustatymas, o jos taikymas *Morgan Stanley* (toliau – ginčijami veiksmai).

C — EB 81 straipsnio taikymas

- 21 Tam, kad prieitų išvados, jog ginčijami veiksmai patenka į EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, Komisija visų pirma nusprendė, kad *Visa* sistemos veikimą apibrėžiančios nuostatos ir reglamentai (įskaitant *Visa International* įstatus bei *Visa Europe* narystės reglamentą, kuriame įtvirtinta Taisyklė) bei sprendimas juos taikyti įmonei gali būti laikomi arba įmonių susitarimu, arba įmonių asociacijos sprendimu. Komisija rėmėsi aplinkybėmis, kad, pirma, ieškovės ir atitinkami jų nariai verčiasi ekonomine veikla ir todėl yra įmonės EB 81 straipsnio 1 dalies prasme ir, antra, ieškovės yra „narystės organizacijos“ (*membership organisations*).
- 22 Antra, Komisija nusprendė, jog ginčijami veiksmai padarė antikonkurencinį poveikį dėl to, kad atsisakymas priimti *Morgan Stanley* į *Visa International* „Europos Sąjungos“ regione, o po to – į *Visa Europe* (toliau – kartu vadinamos *Visa*) lėmė tai, jog buvo sukliudyta potencialiai konkurentei patekti į rinką, kuri pasižymi didele koncentracija, ir kurioje ir taip veiksminga konkurencija galėjo dar labiau sustiprėti.
- 23 Šiuo klausimu Komisija pažymėjo, kad atsisakymas į *Visa* priimti *Morgan Stanley* jai ne tik sukliudė atlikti *Visa* kortelių aptarnavimo operacijas, bet ir apskritai jai užkirto kelią dalyvauti visoje aptarnavimo rinkoje, įskaitant su *MasterCard* kortelėmis atliekamas operacijas. Komisija rėmėsi aplinkybe, kad verslininkai pageidauja sudaryti aptarnavimo sutartis dėl Jungtinėje Karalystėje labiausiai paplitusių, t. y. *Visa* ir *MasterCard* kortelių su vienu ir tuo pačiu aptarnaujančiu subjektu.

- 24 Ginčijamame sprendime Komisija išnagrinėjo ieškovių nurodytą *Morgan Stanley* galimybę patekti į aptarnavimo rinką sudarius „fasadinį susitarimą“ su *Visa* nare esančia finansų įstaiga. Iš esmės Komisija „fasadinį“ susitarimą apibrėžė kaip susijusį su aplinkybėmis, kai *Visa* narė, „fasadinė“ partnerė, nutraukia verslininkų aptarnavimo veiklą ir veikia kaip paprasčiausia tarpininkė tarp *Visa* ir trečiojo aptarnaujančiojo asmens, kuris taip pat vertinamas kaip faktinis aptarnaujantis subjektas, atsakingas beveik už visus aptarnavimo paslaugos elementus, bei prisiima su verslininko pajamų srautu susijusią riziką. Iš to Komisija padarė išvadą, kad tokiam tarptautiniam bankui, koks yra *Morgan Stanley*, „fasadinio susitarimo“ sudarymas nėra veiksminga priemonė įeiti į atitinkamą rinką.
- 25 Atsakydama į ieškovių per administracinę procedūrą, siekiant pateisinti ginčijamus veiksmus, pateiktus įvairius argumentus Komisija nusprendė, kad buvo nerealistiška manyti, jog šioje rinkoje pradėjusi veikti *Morgan Stanley* būtų galėjusi išplėtoti savo *Discover* sistemą Sąjungoje ir taip konkuruoti su *Visa*. Be to, Komisijos nuomone, atsisakymo priimti *Morgan Stanley* nepateisina noras išvengti *Visa* tiesioginio konkurento, kuris taip galėtų susipažinti su konfidencialia informacija, galimo „išnaudojimo“ (*free-riding*). Šiuo klausimu Komisija pažymėjo, kad tam tikri *Visa* nariai turėjo kredito ir atidėto debeto mokėjimo kortelių sistemą, tiesiogiai konkuruojančią su *Visa*, ir kad jiems Taisyklė netaikyta.
- 26 Komisija nusprendė, kad EB 81 straipsnio 3 dalis šiuo atveju netaikoma.
- 27 Galiausiai Komisija nusprendė, jog ji ir toliau turi teisėtą interesą priimti sprendimą, kuriuo baudžiama už ieškovių antikonkurencinį elgesį nepaisant to, kad šis pažeidimas nutrauktas *Morgan Stanley* priėmus į *Visa* 2006 m. rugsėjo 22 dieną.

D — *Baudos apskaičiavimas*

- 28 Nors Komisija mano, kad pažeidimas prasidėjo 2000 m. kovo 22 d. ir truko šešerius metus ir šešis mėnesius, apskaičiuodama baudą ji rėmėsi trumpesniu laikotarpiu – laikotarpiu nuo pranešimo apie kaltinimus, t. y. 2004 m. rugpjūčio 2 d. iki *Morgan Stanley* priėmimo į *Visa*, t. y. 2006 m. rugsėjo 22 dienos. Ji nusprendė, kad pažeidimas sunkus ir nėra nei sunkinančių, nei lengvinančių aplinkybių.
- 29 Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 ir 2 straipsniuose nustatyta:

„1 straipsnis

[*Visa International*] ir [*Visa Europe*] pažeidė (pirmoji – per laikotarpį nuo 2000 m. kovo 22 d. iki 2006 m. rugsėjo 22 d., antroji – nuo jos įsteigimo 2004 m. liepos 1 d. iki 2006 m. rugsėjo 22 d.) EB [...] 81 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalį, nes [*Morgan Stanley*] atsisakė suteikti [*Visa Europe*] nario statusą.

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą [*Visa International*] ir [*Visa Europe*] bendrai ir solidariai skiriama 10 200 000 EUR bauda.“

Procesas

- 30 Ši byla buvo pradėta ieškiniu, kurį ieškovės pateikė Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai 2007 m. gruodžio 19 dieną.
- 31 Atskiru dokumentu, pateiktu Teismo kanceliarijai 2009 m. liepos 24 d., ieškovės, pirma, pagal Teismo procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį pirmiausia prašė imti sprendimą dėl tam tikrų argumentų ir įrodymų priimtimumo ir, antra, siūlė imtis proceso organizavimo priemonių pagal Procedūros reglamento 64 straipsnio 4 dalį.
- 32 Dokumentu, pateiktu Teismo kanceliarijai 2009 m. rugsėjo 18 d., Komisija pateikė savo pastabas dėl ieškovių prašymų.
- 33 2009 m. gruodžio 14 d. nutartimi Teismas (penktoji kolegija) prie bylos prijungė ieškovių prašymą, pateiktą pagal Procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį.
- 34 Teismo pirmininko sprendimu Teismo penktosios kolegijos sudėtis buvo pakeista nuginėti šiai bylai.
- 35 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį, Komisijai pateikė klausimus raštu. Komisija į juos atsakė per nustatytą terminą.

- 36 Per 2010 m. gegužės 20 d. posėdį buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

Šalių reikalavimai

- 37 Ieškovės Teismo prašo:

- panaikinti ginčijamą sprendimą,

- nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį,

- nepatenkinus pirmojo ir antrojo reikalavimų, kiek reikia sumažinti skirtą baudą,

- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

38 Komisija Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,

- priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

A — Dėl prašymo panaikinti ginčijamą sprendimą

- 39 Grįsdamos šį prašymą ieškovės pateikia tris ieškinio pagrindus.
- 40 Pirmuoju ir trečiuoju ieškinio pagrindais ieškovės ginčija Komisijos analizę, pagal kurią ginčijamais veiksmais apribota konkurencija EB 81 straipsnio 1 dalies prasme.
- 41 Antrasis ieškinio pagrindas susijęs su ieškovių teisės į gynybą pažeidimu dėl to, kad vertinant ginčijamų veiksmų ribojantį poveikį ginčijamame sprendime Komisijos taikytas teisinis kriterijus skiriasi nuo to, kuris buvo aptariamasis per administracinę procedūrą.

1. Pirminiai klausimai

a) Dėl tam tikrų argumentų ir dokumento priimtimumo

- ⁴² Rašytiniuose dokumentuose ir pagal Procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį 2009 m. liepos 24 d. pateiktame atskirame dokumente ieškovės nurodo, jog tiek ginčijame sprendime, tiek rašytiniuose dokumentuose Komisija remiasi argumentais bei dokumentu, dėl kurių jos neturėjo galimybės pateikti savo nuomonės per administracinę procedūrą. Pirma, kalbama apie argumentus, susijusius su *Morgan Stanley* strategijos, kuri grindžiama jos išduotomis kortelėmis verslininkų atliekamų operacijų aptarnavimu (toliau – „on-us“ operacijų aptarnavimo strategija), buvimu ir, antra, antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių 57 priedu, kuriame pateiktas *Morgan Stanley* pristatymas posėdyje.
- ⁴³ Kalbėdamas apie argumentus, susijusius su „on-us“ operacijų aptarnavimo strategijos buvimu, ieškovės teigia, kad Komisija jų nepateikė per administracinę procedūrą.
- ⁴⁴ Kalbėdamas apie antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių 57 priedą ieškovės iš esmės teigia, kad jos su šiuo dokumentu nebuvo tinkamai supažindintos, nes pačiame minėto laiško tekste nebuvo jokios nuorodos į šį priedą.

- 45 Komisijos nuomone, tiek ginčijamame sprendime, tiek ir rašytiniuose dokumentuose ji turėjo teisę remtis šiais argumentais ir šiuo dokumentu.
- 46 Bendrasis Teismas išnagrinės šių argumentų ir šio dokumento priimtinumą nagrinėdamas atskirus ieškinio pagrindus, su kuriais jie susiję.

b) Dėl ieškinio priedo priimtimumo

- 47 Komisija ginčija ieškinio A5 priedo, kuriame pateikta kolektyvinės ekspertizės išvada (toliau – kolektyvinės ekspertizės išvada), priimtinumą.
- 48 Komisija teigia, kad ieškovės kolektyvinės ekspertizės išvadoje pateikia argumentus, kurių nėra ieškinyje, ir pažymi, jog tai prieštarauja priedams priskiriamai tik įrodomajai ir pagalbinei funkcijai.
- 49 Anot ieškovių, ieškinio pagrindai ir argumentai, kuriems pagrįsti buvo pateikta kolektyvinė ekspertizės išvada, buvo pakankamai aptarti ieškinyje ir todėl laikytasi Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto.
- 50 Pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodomas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tam, kad ieškinyje būtų

priimtinas, reikia, kad svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, būtų bent jau trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai nurodytos pačiame ieškinio tekste. Nors ieškinio tekstas specifiniais klausimais gali būti pagrįstas ir papildytas pateikiant nuorodas į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendroji nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio priedus, negali kompensuoti pagrindinių teisinių argumentų nebuvimo, kurie pagal pirmiau nurodytas nuostatas turi būti nurodyti ieškinyje. Be to, Bendrasis Teismas neprivalo prieduose ieškoti ir nustatyti pagrindų bei argumentų, kuriuos jis galėtų laikyti pagrindžiančiais ieškinį, nes priedai atlieka tik įrodomąją ir pagalbinę funkciją (žr. 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Microsoft prieš Komisiją*, T-201/04, Rink. p. II-3601, 94 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 51 Iš tikrųjų šioje byloje matyti, kad tam tikrus pagrindus ir argumentus, kuriems pagrįsti daroma nuoroda į kolektyvinės ekspertizės išvadą, galima aiškiai nustatyti pačiame ieškinio tekste. Ieškovės, kritikuodamos Komisijos analizę, pagal kurią konkurencija nagrinėjamoje rinkoje galėjo sustiprėti, daro nuorodą į šį dokumentą, kad paneigtų poveikio konkurencijai, kuri anksčiau galėjo padaryti finansų įstaigos patekimas į nagrinėjamą rinką, svarbą ir patvirtintų, jog Komisija *Morgan Stanley* klaidingai apibūdino kaip veiksmingą, svarbų ir patyrusį ūkio subjektą.
- 52 Vis dėlto šiuo atveju reikia konstatuoti, kad kolektyvinės ekspertizės išvada peržengia priedams priskiriamą tik įrodomąją ir pagalbinę funkciją. Jos tekstas įrodo, jog joje ne tik pagrindžiamos arba papildomos ieškinio tekste aiškiai nurodytos faktinės arba teisinės aplinkybės, bet ir pateikiama naujų argumentų.
- 53 Todėl Bendrasis Teismas į ieškinio A5 priedą atsižvelgs tik tiek, kiek jame pagrindžiami arba papildomi ieškovių procesiniuose dokumentuose aiškiai nurodyti pagrindai

arba argumentai, ir tiek, kiek galės tiksliai nustatyti, kurios iš juose nurodytų aplinkybių pagrindžia arba papildo šiuos pagrindus arba argumentus (šiuo klausimu pagal analogiją žr. šio sprendimo 50 punkte minėto Sprendimo *Microsoft prieš Komisiją* 99 punktą).

2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovių teisės į gynybą pažeidimu

a) Šalių argumentai

⁵⁴ Ieškovės Komisiją kaltina tuo, kad ši per administracinę procedūrą pakeitė savo analizę ir jos neturėjo galimybės išsakyti savo nuomonės, o tai yra jų teisės į gynybą pažeidimas, dėl kurio turi būti panaikintas ginčijamas sprendimas. Pranešimo apie kaltinimus 198–200 punktuose ir antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių 5–9 punktuose Komisija pastebimą poveikį konkurencijai pagrindė tuo, kad konkurencija aptarnavimo rinkoje ribota. Tačiau ginčijamo sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje ji pirmą kartą pripažino, jog nemano, kad konkurencija šioje rinkoje neveiksminga. Ieškovės iš to daro išvadą, kad Komisijos analizė grindžiama pirmą kartą ginčijamame sprendime paminėtu kriterijumi, pagal kurį nors Jungtinės Karalystės aptarnavimo rinkoje konkurencija yra veiksminga, ji gali būti dar labiau sustiprinta.

⁵⁵ Komisija mano, kad ieškovių teisė būti išklausytomis nepažeista.

b) Bendrojo Teismo vertinimas

- 56 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką pranešime apie kaltinimus, nors ir glaustai, bet pakankamai aiškiai turi būti nurodyti pateikiami kaltinimai, kad suinteresuotieji asmenys galėtų tinkamai susipažinti su informacija apie veiksmus, kuriais Komisija juos kaltina (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mo Och Domsjö prieš Komisiją*, T-352/94, Rink. p. II-1989, 63 punktas). Teisės į gynybą paaiskinimas procedūroje, kurioje gali būti skiriamos nagrinėjamos sankcijos, reikalauja, kad atitinkamoms įmonėms ir įmonių asociacijoms būtų suteikta galimybė jau per administracinę procedūrą veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl Komisijos nurodomų pažeidimų, kaltinimų ir aplinkybių tikrumo ir svarbos (2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 553 punktas). Šio reikalavimo laikomasi, kai sprendime suinteresuotiesiems asmenims nepriškiriami pranešime apie kaltinimus nenurodyti pažeidimai; jis turi būti grindžiamas tik faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių suinteresuotieji asmenys turėjo galimybę pateikti savo paaiškinimus. Iš to matyti, kad Komisija gali pareikšti tik tuos kaltinimus, dėl kurių minėti asmenys galėjo išsakyti savo nuomonę (1994 m. vasario 23 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CB ir Europay prieš Komisiją*, T-39/92 ir T-40/92, Rink. p. II-49, 47 punktas).
- 57 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką sprendimas nebūtinai turi būti tiksli pranešimo apie kaltinimus kopija. Iš tikrųjų Komisijai turi būti suteikta galimybė savo sprendime atsižvelgti į atitinkamų įmonių atsakymus į pranešimą apie kaltinimus. Šiuo atžvilgiu ji turi galėti ne tik priimti arba atmesti atitinkamų įmonių argumentus, bet ir pati išnagrinėti jų nurodytas faktines aplinkybes ir atsisakyti kaltinimų, kurie pasirodė nepagrįsti, arba pataisyti ar papildyti – tiek faktinių aplinkybių, tiek teisės atžvilgiu – savo argumentus, kuriais grindžia pareikštus kaltinimus. Be to, teisė į gynybą turi būti laikoma pažeista, tik jei galutiniu sprendimu atitinkamos įmonės pripažįstamos atsakingomis už pranešime apie kaltinimus nenumatytus pažeidimus arba jei nurodomos kitokios faktinės aplinkybės. Taip nėra tuo atveju, jei nurodyti skirtumai tarp pranešimo apie kaltinimus ir galutinio sprendimo nėra susiję su veiksmis, kitais nei tie, dėl kurių atitinkamos įmonės jau pateikė paaiškinimus, ir todėl nėra susiję su naujais kaltinimais (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo

Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją, T-191/98, T-212/98–T-214/98, Rink. p. II-3275, 191 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 58 Be to, kad galėtų remtis teisės į gynybą pažeidimu dėl ginčijamame sprendime pareikštų kaltinimų, nagrinėjamos įmonės turi ne vien nurodyti paprasto skirtumo tarp pranešimo apie kaltinimus ir ginčijamo sprendimo egzistavimą, o tiksliai bei konkrečiai išdėstyti, kodėl kiekvienas iš šių skirtumų šiuo atveju yra naujas kaltinimas, dėl kurio jos neturėjo galimybės būti išklausytos. Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią teismų praktiką teisės į gynybą pažeidimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos bylos aplinkybes, nes jis iš esmės priklauso nuo Komisijos kaltinimų, pateiktų pažeidimui, kuriuo kaltinamos atitinkamos įmonės, įrodyti (žr. 57 punkte minėto Sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 192 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 59 Pranešimo apie kaltinimus 198–200 punktuose Komisija rėmėsi tam tikromis rinkos charakteristikomis ir visų pirma didele jos koncentracija, kad priėtų išvadą, jog konkurencija joje apribota ir ypač, kiek tai susiję su atliktomis mažų ir vidutinių verslininkų aptarnavimo operacijomis.
- 60 2004 m. gruodžio 3 d. pastabose ieškovės ginčijo šią Komisijos analizę visų pirma remdamosi verslininkams tenkančių išlaidų sumažėjimu arba verslininkų galimybe pakeisti aptarnaujantį subjektą. Būtent atsakydama į šias pastabas ginčijamo sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog konkurencija rinkoje nebuvo „neveiksminga“ ir kad ji galėjo būti dar pagyvinta.

- 61 Reikia konstatuoti, jog ginčijamo sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje Komisija ieškovėms nepateikia naujo kaltinimo ir nesiremia nauja faktine aplinkybe. Ji tik papildė savo analizę atsižvelgusi į ieškovių pastabas, kaip ji tai privalo daryti pagal šio sprendimo 56 ir 57 punktuose nurodytą teismo praktiką.
- 62 Todėl šie ginčijamo sprendimo motyvų, palyginti su tais, kokie iš pradžių pateikti pranešime apie kaltinimus, pokyčiai, kurie tikrai nėra ieškovių teisės į gynybą pažeidimo išraiška, įrodo visiškai kitą aplinkybę, t. y., kad ieškovės galėjo pateikti savo nuomonę dėl Komisijos pareikšto kaltinimo, susijusio su tuo, kad atsižvelgiant į konkurencijos nagrinėjamoje rinkoje lygį ginčijami veiksmai padarė konkurenciją ribojantį poveikį.
- 63 Taigi aplinkybė, jog ginčijamame sprendime Komisija rėmėsi galimybe sustiprinti konkurenciją atitinkamoje rinkoje, nėra ieškovių teisės į gynybą pažeidimas.
- 64 Todėl antrąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. Dėl pirmojo ir trečiojo ieškinio pagrindų, kuriais neigiama, jog ginčijamais veiksmais apribota konkurencija

- 65 Ieškovės nesutinka su Komisijos vertinimu, kad ginčijami veiksmai apribojo konkurenciją pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Pateikdamos pirmąjį ieškinio pagrindą ieškovės neigia, jog ginčijami veiksmai lėmė tai, kad *Morgan Stanley* atžvilgiu nagrinėjama rinka buvo uždaryta. Pateikdamos trečiąjį ieškinio pagrindą jos nesutinka su Komisijos

vertinimu dėl poveikio konkurencijai, kuri galėjo padaryti *Morgan Stanley* buvimas minėtoje rinkoje.

- 66 Prieš nagrinėjant šių dviejų ieškinio pagrindų pagrįstumą reikia pabrėžti, jog šiame ieškinyje ieškovės nepateikia per administracinę procedūrą nagrinėtų argumentų, susijusių su tuo, kad Taisyklės taikymas *Morgan Stanley* buvo paaiškinamas *Discover* sistemos, kaip *Visa* konkurentės, statusu, ir todėl jos neprieštaruoja Komisijos ginčijamame sprendime pateiktiems vertinimams, kuriais neigiamas ginčijamų veiksmų objektyvus pateisinimas.
- 67 Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad pagal EB 81 straipsnio 1 dalį vertinant susitarimą, įmonių asociacijų sprendimą ar suderintus veiksmus turi būti atsižvelgiama į konkrečias aplinkybes, kuriomis pasireiškia jų poveikis, ir ypač į ekonomines ir teisines aplinkybes, kuriomis veikia atitinkamos įmonės, susijusių gaminių ar paslaugų pobūdį bei realias veikimo sąlygas ir atitinkamos rinkos struktūrą, išskyrus jei kalbama apie konkurenciją akivaizdžiai ribojantį susitarimą, kaip antai dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo ar realizavimo kontrolės. Iš tikrųjų šiuo atveju atsižvelgiant į tokių apribojimų tariamai palankų poveikį konkurencijai galima įvertinti tik pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, kad nebūtų taikomas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas (žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 136 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 68 Nagrinėjant konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje remiamasi ne tik esama konkurencija tarp nagrinėjamoje rinkoje jau veikiančių įmonių, bet ir potencialia konkurencija, siekiant sužinoti, ar atsižvelgiant į rinkos struktūrą ir jos veikimo ekonomines bei teisines aplinkybes, egzistuoja realios ir konkrečios galimybės, kad atitinkamos

įmonės gali tarpusavyje konkuruoti arba kad naujas konkurentas gali įeiti į nagrinėjamą rinką ir konkuruoti su veikiančiomis įmonėmis (67 punkte minėto Sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją* 137 punktas).

69 Be to, jei susitarimas, įmonių asociacijų sprendimas ar suderinti veiksmai turi būti laikomi draudžiamais dėl jų nulemto konkurencijos pablogėjimo, reikia nagrinėti realią konkurenciją ir kaip ji būtų vysčiusis, jei nebūtų nagrinėjamų susitarimo, įmonių asociacijų sprendimo ar suderintų veiksmų (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Deere prieš Komisiją*, C-7/95 P, Rink. p. I-3111, 76 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

70 Kalbant apie Komisijos vertinimų teisinės kontrolės apimtį reikia priminti nusistovėjusią teismų praktiką, pagal kurią, nors paprastai Sąjungos teismas išsamiai tikrina klausimą, ar yra įvykdytos EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos, jis tikrina Komisijos atliktus sudėtingus ekonominius vertinimus tik tokiais aspektais: ar laikytasi atitinkamų procedūros ir motyvavimo taisyklių ir ar tiksliai nurodytos faktinės aplinkybės, ar nebuvo padaryta akivaizdžios vertinimo klaidos arba piktnaudžiauta įgaliojimais (žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Deere prieš Komisiją* 34 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Vis dėlto, nors Sąjungos teismas pripažįsta Komisijos diskreciją, tai nereiškia, kad jis privalo susilaikyti nuo Komisijos atlikto ekonominių duomenų vertinimo kontrolės. Iš tikrųjų Sąjungos teismas turi patikrinti ne tik pateikiamų įrodymų materialų tikslumą, jų patikimumą ir nuoseklumą, bet ir tai, ar šie įrodymai atspindi visus esminius duomenis, į kuriuos reikėjo atsižvelgti vertinant sudėtingą situaciją, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas (žr. šio sprendimo 50 punkte minėto Sprendimo *Microsoft prieš Komisiją* 89 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

71 Atsižvelgiant būtent į šiuos argumentus reikia nagrinėti ieškovių pateiktų dviejų ieškinio pagrindų pagrįstumą.

a) Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad Komisija neatsižvelgė į *Morgan Stanley* galimybę įeiti į nagrinėjamą rinką sudarius „fasadinį“ susitarimą

Šalių argumentai

72 Pateikdamos šį ieškinio pagrindą ieškovės jį suskirstė į dvi dalis.

73 Pirmoje dalyje ieškovės teigia, jog argumentuodama Komisija padarė teisės klaidą dėl to, kad taikė neteisingą teisinį kriterijų, nes atmetė *Morgan Stanley* galimybę patekti į nagrinėjamą rinką sudarius „fasadinį“ susitarimą dėl to, kad šis susitarimas, pirma, tokiam bankui, koks yra *Morgan Stanley*, realiai neužtikrina reikalingo veiksmingo patekimo į rinką ir, antra, *Morgan Stanley* nepakeičia įsigijimo savo vardu.

74 Antroje dalyje ieškovės tvirtina, kad Komisijos pateiktuose tam tikruose pagrindimuose padaryta faktinių ir vertinimo klaidų. Todėl, pirma, Komisija klaidingai nusprendė, kad dideli tarptautiniai bankai nenaudoja fasadinių susitarimų.

- 75 Antra, argumentas, susijęs su tuo, kad dėl „fasadinio“ susitarimo *Morgan Stanley* nebūtų galėjęs toliau įgyvendinti aptarnavimo ir išdavimo veiklos integravimu grindžiamos strategijos, yra klaidingas. Be to, šis argumentas, kiek jis susijęs su „on-us“ operacijų aptarnavimo strategija, turi būti pripažintas nepriimtiniu, nes pirmą kartą buvo paminėtas ginčijamame sprendime ir ieškovės apie jį nežinojo per administracinę procedūrą.
- 76 Trečia, Komisija padarė klaidingą išvadą, kad *Morgan Stanley* būtų buvę sunku susirasti „fasadinį“ partnerį. Pirma, Komisija nepagrįstai neatsižvelgė į aptarnavimo rinkoje veikiančius didelius bankus ir, antra, nepakankamai įvertino galimybę susirasti „fasadinį“ partnerį tarp aptarnavimo rinkoje neveikiančių *Visa* narių ir, trečia, neatsižvelgė į *Morgan Stanley* galimybę sudaryti „fasadinį“ susitarimą su užsienio banku.
- 77 Ketvirta, klaidingai pabrėžta, jog dėl „fasadinių“ susitarimų atsiranda papildomų išlaidų ir sunkumų. Pirmiausia ieškovės teigia, kad *Visa Europe* regioninio vidaus reglamento 2.10 skirsnis, kurį Komisija nurodo ginčijamame sprendime, netaikomas fasadiniams susitarimams. Be to, reikia atsižvelgti į tokią aplinkybę, kad *Visa* nariai taip pat patiria klientų paieškos išlaidų. Remiantis vieno iš finansinių paslaugų bendrovės vadovų parodymais, „fasadiniai“ susitarimai nėra mažiau veiksmingi nei tiesioginis aptarnavimas turint *Visa* nario statusą, o, priešingai, faktiniam aptarnavimo paslaugų teikėjui suteikia privalumų. Galiausiai Komisija klaidingai pabrėžė, kad sudarius „fasadinį“ susitarimą būtų „papildomų sunkumų“, nes *Morgan Stanley* yra ir *MasterCard* kortelių mokėjimo tinklo (toliau – *MasterCard* sistema) narys.
- 78 Komisija mano, kad šis pagrindas nepagrįstas.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 79 Dėl šio ieškinio pagrindo reikia išnagrinėti, ar atsižvelgdama į *Morgan Stanley* galimybę sudaryti „fasadinių“ susitarimą su *Visa* nariu Komisija turėjo padaryti išvadą, kad dėl ginčijamų veiksmų ji nebuvo pašalinta iš nagrinėjamos rinkos, ir kokiomis sąlygomis.
- 80 Pirmiausia reikia konstatuoti, jog šalys sutaria dėl ginčijamo sprendimo 110 konstatuojamojoje dalyje pateikto tokio „fasadinių“ susitarimų aprašymo:

„Verslininkų aptarnavimo veiklą nutraukę bankai tada veikia kaip paprasti tarpininkai (arba „fasadas“), viena vertus, tarp *Visa* ir *MasterCard* ir, antra vertus, paslaugas teikiančios trečiosios šalies. Todėl paslaugas teikiantieji trečiajai šaliai tenka atsakomybė už beveik visus su aptarnavimo paslaugomis susijusius veiksmus ir su verslininko pajamų srautu susijusi rizika. Siekiant užtikrinti *Visa* sistemos taisyklių laikymąsi su verslininkais paprastai sudaromos trišalės sutartys, kurių šalys yra verslininkas, paslaugą teikiantis trečiasis asmuo ir tinklo nariu esantis bankas. Šie susitarimai tarp *Visa/MasterCard* nariu esančio banko ir paslaugas teikiančio trečiojo asmens, kuris nėra bankas, kartais vadinami „fasadiniais susitarimais““.

- 81 Kaip minėta šio sprendimo 67 punkte, pagal EB 81 straipsnio 1 dalį vertinant susitarimą, įmonių asociacijų sprendimą ar suderintus veiksmus turi būti atsižvelgiama į konkrečias aplinkybes, kuriomis pasireiškia jų poveikis, ir ypač į ekonomines ir

teisines aplinkybes, kuriomis veikia atitinkamos įmonės, susijusių gaminių ar paslaugų pobūdį bei realias veikimo sąlygas ir atitinkamos rinkos struktūrą.

- 82 Aplinkybė, kad pagal *Visa* sistemos taisykles nariams suteikiama teisė teikti aptarnavimo operacijų paslaugas verslininkams, iš tikrųjų priskiriama ekonominėms ir teisinėms aplinkybėms, į kurias atsižvelgiant turi būti vertinami ginčijami veiksmai. Vis dėlto reikia atsižvelgti ir į kitus galimybę patekti į nagrinėjamą rinką lemiančius elementus (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 1991 m. vasario 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Delimitis*, C-234/89, Rink. p. I-935, 20 punktą).
- 83 Šiuo atžvilgiu tai, kad *Visa* nario statuso neturintys ūkio subjektai turėjo galimybę patekti į nagrinėjamą rinką sudarydami „fasadinį“ susitarimą su *Visa* nariu, yra ekonominėms ir teisinėms aplinkybėms priskirtinas elementas, į kurį prirėikus turėjo būti atsižvelgta, jei tai buvo reali ir konkreti galimybė *Morgan Stanley* patekti į nagrinėjamą rinką ir konkuruoti su veikiančiomis įmonėmis (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 82 punkte minėto Sprendimo *Delimitis* 21 punktą).
- 84 Siekiant išsiaiškinti, ar fasadinio susitarimo su *Visa* nariu sudarymas buvo reali ir konkreti galimybė *Morgan Stanley* patekti į nagrinėjamą rinką ir konkuruoti su veikiančiomis įmonėmis, reikia atsižvelgti į sąlygas, kuriomis nagrinėjamoje rinkoje vyksta konkurencija.
- 85 Iš to visiškai aišku, kad, turint omeny šias sąlygas, į nerealią ar tik teorinę galimybę patekti į nagrinėjamą rinką neturi būti atsižvelgiama.

86 Pateikdamos šio ieškinio pagrindo pirmą dalį, susijusią su Komisijos padaryta teisės klaida, ieškovės nesutinka su Komisijos terminais, vartojamais ginčijamo sprendimo 121 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta:

„Nors bankai, ketinantys įeiti į kredito ir atidėto debeto mokėjimo kortelių aptarnavimo paslaugų teikimo verslininkams rinką, teoriškai tai gali padaryti remdamiesi „fasadiniu“ susitarimu, toks susitarimas praktikoje tokiam bankui, koks yra *Morgan Stanley*, neužtikrina patekti į rinką reikalingo veiksmingumo ir jam nepakeičia įsigijimo savo vardu.“

87 Vien iš šios konstatuojamosios dalies negalima daryti išvados, jog Komisija padarė teisės klaidą taikydama klaidingą teisinį kriterijų, nes tokią klaidą galima išsiaiškinti tik išnagrinėjus Komisijos išvadą pagrindžiančius argumentus, kurių pagrįstumas ginčijamas šio ieškinio pagrindo antroje dalyje.

88 Todėl abi šio ieškinio pagrindo dalys bus nagrinėjamos kartu.

89 Ginčijamame sprendime Komisija rėmėsi keturiomis grupėmis pagrindžiančių argumentų, susijusių, pirma, su aplinkybe, kad dideli tarptautiniai bankai nesinaudoja „fasadiniais“ susitarimais, antra, su tuo, kad sudaręs „fasadinį“ susitarimą *Morgan Stanley* nebūtų galėjęs toliau įgyvendinti aptarnavimo ir išdavimo veiklos integravimu grindžiamos strategijos, trečia, kad *Morgan Stanley* būtų sunku susirasti „fasadinį“ partnerį ir, ketvirta, su šios rūšies aptarnavimo keliamais papildomais sunkumais ir išlaidomis.

- 90 Šiuo atveju pakanka išnagrinėti Komisijos pateiktų pagrindžiančių argumentų, susijusių su *Morgan Stanley* sunkumu susirasti fasadinį partnerį, pagrįstumą.
- 91 Iš ginčijamame sprendime pateiktų „fasadinių“ susitarimų pavyzdžių, taip pat iš tų, kuriuos pateikė ieškovės, matyti, kad iš esmės tokie susitarimai buvo sudaryti su aptarnavimo rinkoje jau veikiančiais faktiniais aptarnavimo paslaugų teikėjais – finansų įstaigomis ar finansinių paslaugų bendrovėmis, ir dėl to nesukūrė galimybės naujam konkurentui ateiti į nagrinėjamą rinką, o veikiau sustiprino joje jau veikiančių subjektų konkurencinę padėtį.
- 92 Vieninteliai pavyzdžiai, kai į nagrinėjamą rinką atėjo „fasadinį“ susitarimą sudaręs naujas konkurentas, yra susiję su finansinių paslaugų bendrovėmis, turinčiomis glaudžių komercinių ryšių su *Visa* nariu, atliekančiu „fasadinio“ partnerio vaidmenį. Tačiau reikia konstatuoti, kad *Morgan Stanley* padėtis dėl jo turimo finansų įstaigos statuso ir dėl to esančio *Visa* narių konkurentu kitose nei aptarnavimo rinkose nepanaši į tą, kurioje yra jokios bankų veiklos nevykdančios finansinių paslaugų bendrovės.
- 93 Šiomis aplinkybėmis ieškovių nurodyta galimybė, kad nagrinėjamoje rinkoje neveikianti finansų įstaiga *Morgan Stanley* gali susirasti „fasadinį“ partnerį tarp didžiųjų bankų, galinčių pasitraukti iš nagrinėjamos rinkos, pavyzdžiui, *Visa* narius, kurie minėtoje rinkoje nevykdo veiklos, arba *Visa* nariu esantį užsienio banką, pageidaujantį vykdyti veiklą Jungtinėje Karalystėje, iš esmės yra teorinė ir grindžiama spėjimu.

- 94 Todėl Komisija teisingai nusprendė, kad *Morgan Stanley* būtų buvę sunku susirasti „fasadini“ partnerį. Reikia pripažinti, kad vien ši išvada pateisina tai, jog Komisija atmetė prielaidą dėl *Morgan Stanley* įėjimo į nagrinėjamą rinką sudarius „fasadini“ susitarimą.
- 95 Papildomai reikia pabrėžti, jog Komisijos išvados pagrįstumą sustiprina pagrindžiantys argumentai, susiję su tuo, kad sudarius „fasadini“ susitarimą aptarnavimas taptų sudėtingesnis ir brangesnis nei aptarnavimas esant *Visa* nariu.
- 96 Visų pirma, kalbant apie didesnę sudėtingumą aptarnaujant sudarius „fasadini“ susitarimą, reikia atsižvelgti į ginčijamo sprendimo 117 konstatuojamojoje dalyje padarytą išvadą, kad sudarius „fasadini“ susitarimą su verslininkais paprastai sudaromos trišalės sutartys, nes jų šalis yra ir „fasadinis“ partneris. Reikia konstatuoti, kad, nors ieškovės ginčija konkretų faktinio aptarnaujančio subjekto pareigų turinį sudarius šios rūšies sutartį, tačiau jos neneigia, kad nagrinėjamos sutartys trišalės.
- 97 Iš esmės ginčijamo sprendimo 118 konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat nusprendė, kad fasadinis partneris turi pareigų *Visa* atžvilgiu ir kad iš tokių pareigų kyla įpareigojimai ir faktiniam aptarnaujančiam subjektui.
- 98 Ieškovės ginčija šių pareigų apimtį pabrėždamos, kad *Visa Europe* vidaus reglamento skirsnis, kuriuo Komisija remiasi, netaikomas faktiniams aptarnaujantiems subjektams.

- 99 Pirma, pažymėtina, kad ieškovės nepatikslino konkrečių nuostatų, reglamentuojančių atitinkamai „fasadinio“ partnerio ir faktinio aptarnaujančio subjekto pareigų, o dubliko priede pateikto blanko šiuo klausimu nepakanka.
- 100 Antra, reikia konstatuoti, kad ieškovės neginčija, jog „fasadinio“ partnerio užduotis – būti tarpininku tarp *Visa* ir faktinio aptarnaujančio subjekto. Todėl iš šio tarpininke vaidmens logiška daryti išvadą, kad egzistuoja tiek „fasadiniam“ partneriui, tiek faktiniam aptarnaujančiam subjektui tenkančios pareigos, kurių nėra, kai *Visa* narys aptarnavimo rinkoje veikia tiesiogiai.
- 101 Todėl Komisija pagrįstai padarė išvadą, kad sudarius „fasadinį“ susitarimą aptarnavimas yra sudėtingesnis nei aptarnavimas esant *Visa* nariu, ir tam nereikia tikrinti jos vertinimo, kad sudarius „fasadinį“ susitarimą kiltų „papildomų sunkumų“ dėl to, kad *Morgan Stanley* turi *MasterCard* sistemos nario statusą, svarbos ir pagrįstumo.
- 102 Antra, kiek tai susiję su papildomomis išlaidomis, kurias lemtų aptarnavimas sudarius fasadinį susitarimą, Komisija rėmėsi aplinkybe, kad faktinis aptarnaujantis subjektas turėtų atlyginti ne tik savo fasadiniam partneriui už aptarnavimo portfelio pirkimą, bet ir mokėti periodinius mokesčius.
- 103 Ieškovės ginčija šią analizę dėl to, kad aptarnavimo rinkoje tiesiogiai veikiantis *Visa* narys taip pat patiria išlaidų, visų pirma klientų paieškai. Todėl faktinio aptarnaujančio subjekto fasadiniam partneriui mokami periodiniai mokesčiai yra būtent atlygis fasadiniam partneriui už klientų nukreipimą.

- 104 Šie argumentai nepaneigia Komisijos analizės pagrįstumo. Nors periodiškai mokamų mokesčių dalis iš tikrųjų gali atitikti išlaidas, kurias bet kuriuo atveju patirtų aptarnavimo rinkoje tiesiogiai veikiantis *Visa* narys, vis dėlto Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, kad mokėjimais fasadiniam partneriui atlyginama ir už teikiamas tarpininko paslaugas ir jie, bent jau iš dalies, atitinka išlaidas, kurių nepatiria aptarnavimo rinkoje tiesiogiai veikiantis *Visa* narys.
- 105 Todėl Komisija pabrėžė, kad sudarius fasadinį susitarimą aptarnavimas sudėtingesnis ir brangesnis nei aptarnavimas esant *Visa* nariu, – ir ji nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.
- 106 Kaip pabrėžta šio sprendimo 84 punkte, būtent atsižvelgiant į sąlygas, kuriomis aptariamoje rinkoje vyksta konkurencija, reikia nagrinėti, kokį poveikį tokie argumentai daro ieškovių pateiktai prielaidai dėl galimybės *Morgan Stanley* įeiti į minėtą rinką sudarius fasadinį susitarimą.
- 107 Primintina, jog Komisija pripažino, kad egzistuoja du veiksniai, palankūs naujo dalyvio patekimui į rinką, t. y. galimybė konkuruoti dėl kitų kintamųjų nei kaina, o būtent – paslaugos kokybės, bei paprastų ir nebrangių procedūrų verslininkams pakeisti aptarnaujantį subjektą egzistavimas.
- 108 Vis dėlto ginčijamame sprendime Komisija konstatavo ir tai, kad nagrinėjamos rinkos struktūrai būdinga didelė koncentracija, o ieškovės šiuo klausimu neprieštaravo. Todėl iš ginčijamo sprendimo 166–168 konstatuojamųjų dalių matyti, kad, remiantis Komisijos turima informacija 2003 m., du pagrindiniai aptarnaujantys subjektai užėmė 61 % aptarnavimo rinkos, o keturi didžiausi aptarnaujantys subjektai užėmė 90 % šios rinkos, likusią rinkos dalį dalijosi keturi aptarnaujantys subjektai. Ginčijamo

sprendimo 169 konstatuojamojoje dalyje Komisija pabrėžė ir šios rinkos konsolidavimo tendenciją, remdamasi aplinkybe, kad daugelis vidutinio dydžio aptarnaujančių subjektų perleido ar delegavo savo aptarnavimo veiklą nedideliam skaičiui finansų įstaigų ir aptarnaujančių bendrovių.

- 109 Taip pat ginčijamame sprendime pažymėta, kad paskutinį kartą į nagrinėjamą rinką buvo įeita 1996 m. ir kad nė viena Komisijos apklausta finansų įstaiga neketino į ją skverbtis.
- 110 Todėl reikia konstatuoti, kad dėl aptarnavimo rinkos struktūros, nepaisant veiksmų, kuriuos Komisija pripažino palankiais naujo dalyvio atėjimui, menkai tikėtina, kad *Morgan Stanley* galėjo įeiti į nagrinėjamą rinką sudariusi fasadinį susitarimą, dėl kurio *Morgan Stanley* atsidurtų dar nepalankesnėje padėtyje, palyginti su toje rinkoje veikiančiais pagrindiniais jos konkurentais.
- 111 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, reikia konstatuoti, jog Komisijos išvadą, kuria atmesta prielaida dėl *Morgan Stanley* atėjimo sudarius fasadinį susitarimą, pakankamai pagrindžia argumentai, susiję su sunkumu susirasti fasadinį partnerį ir, be to, susiję su papildomais sunkumais bei išlaidomis dėl fasadinių susitarimų. Taigi, priešingai nei teigia ieškovės, Komisija netaikė klaidingo teisinio kriterijaus.
- 112 Šiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti kitų pastabų dėl Komisijos pateiktų pagrindžiančių argumentų, susijusių su tuo, kad didieji tarptautiniai bankai nesinaudoja „fasadiniais“ susitarimais ir su negalėjimu toliau įgyvendinti aptarnavimo ir išdavimo veiklos integravimu grindžiamos strategijos. Todėl nereikia atsakyti į ieškovių

teiginius dėl nepriimtino, susijusius su Komisijos argumentais dėl tariamo *Morgan Stanley* noro tęsti „on-us“ operacijų aptarnavimo strategiją.

113 Taigi pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

b) Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su *Morgan Stanley* buvimo nagrinėjamoje rinkoje poveikiu konkurencijai

114 Pateikdamos šį ieškinio pagrindą ieškovės kaltina Komisiją, kad, pirma, vertindama ginčijamų veikslių poveikį konkurencijai ji taikė ekonomiškai ir teisiškai klaidingą kriterijų, antra, nepakankamai įvertino konkurencijos lygį nagrinėjamoje rinkoje. Taip pat jos nesutinka su poveikio, kurį būtų padaręs *Morgan Stanley* atėjimas į nagrinėjamą rinką, analize.

Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su ekonomiškai ir teisiškai klaidingo kriterijaus taikymu

— Šalių argumentai

115 Ieškovės kaltina Komisiją, kad ji padarė teisės klaidą pritaikiusi ekonomiškai ir teisiškai klaidingą kriterijų, t. y. „galimybę sustiprinti konkurenciją“, vykstančią nagrinėjamoje rinkoje, – taip pripažindama, kad minėta konkurencija yra veiksminga.

- 116 Jos primena, jog EB 3 straipsnio 1 dalies g punkte ir 81 straipsnyje minima konkurencija suprantama kaip veiksminga. Tačiau užtikrinti aukštesnio lygio konkurenciją nei veiksminga konkurencija nėra Sutarties tikslas, o šiuo pagrindu baudama už atsisakymą priimti *Morgan Stanley* Komisija pritaikė klaidingą kriterijų.
- 117 Remdamosi kolektyvinės ekspertizės išvada ieškovės tvirtina, jog konkurencija dėl pačios jos prigimties yra dinamiškas procesas, todėl ją visada galima sustiprinti, ir nesvarbu, koks jos veiksmingumo laipsnis. O remiantis Komisijos teiginiu būtų prieita išvada, kad rinkoje niekada negali būti veiksmingos konkurencijos.
- 118 Kalbėdamas apie atsiliepime į ieškinį Komisijos pateiktą teiginį, jog kliudymas patekti į rinką visada buvo vertinamas kaip antikoncepcinis, visų pirma, ieškovės pabrėžia, kad šis teiginys visiškai nepagrįstas teismų praktika. Be to, jos mano, jog tokia analizė prilygsta ieškovių apkaltinimui tuo, kad ginčijamais veiksmais siekta apriboti konkurenciją, nors ginčijamas sprendimas grindžiamas poveikiu, kurį padarė atsisakymas priimti *Morgan Stanley*. Galiausiai, ieškovės pažymi, kad tokia analizė visiškai prieštarauja teismų praktikai, nes tai reiškia, kad gali būti apribojimas neatsižvelgiant į tai, koks konkurencijos lygis nagrinėjamoje rinkoje. Taip pat ji prieštarauja tam tikriems Komisijos paskelbtiems dokumentams, o būtent – Komisijos komunikatui dėl [EB] 81 straipsnio 3 dalies taikymo gairių (OL C 101, 2004, p. 97). Iš šio komunikato 31 išnašos matyti, kad, pačios Komisijos nuomone, 81 straipsnio tikslas yra apsaugoti konkurenciją rinkoje dėl vartotojų intereso.
- 119 Ieškovės ginčija atsiliepime į ieškinį pateiktą argumentą, kad naujo konkurento atėjimas tam tikruose nagrinėjamos rinkos pasektoriuose gali padaryti didesnę poveikį konkurencijai nei tai leidžia numatyti bendra padėtis aptarnavimo rinkoje. Iš tikrųjų

šis argumentas pateiktas pranešime apie kaltinimus, tačiau Komisija jo nepakartojo ginčijamame sprendime po to, kai ieškovės jį paneigė.

120 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

— Bendrojo Teismo vertinimas

121 Iš esmės ieškovės savo teiginį dėl teisės klaidos grindžia tuo, kad, pirma, ginčijamo sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, jog nagrinėjamoje rinkoje konkurencija nebuvo „neveiksminga“, ir, antra, tuo, kad ginčijamo sprendimo 187 ir 200 konstatuojamosiose dalyse paminėta galimybė „sustiprinti konkurenciją“ nagrinėjamoje rinkoje. Kalbant apie ieškovių nuorodą į kolektyvinės ekspertizės išvadą, į ją bus atsižvelgta tik šio sprendimo 53 punkte nurodyta apimtimi.

122 Norint patikrinti šių argumentų pagrįstumą reikia atsižvelgti į visus ginčijamame sprendime pateiktus argumentus, nurodytus analizuojant ginčijamų veiksmų ribojantį poveikį konkurencijai EB 81 straipsnio 1 dalies prasme.

123 Iš jų matyti, kad Komisija rėmėsi keletu aplinkybių, susijusių, pirma, su nagrinėjamoje rinkoje esamu konkurencijos lygiu ir, antra, su galima konkurencija. Kalbant apie pirmąjį aspektą, kaip priminta šio sprendimo 108 ir 109 punktuose, Komisija atsižvelgė į tai, kad nagrinėjamos rinkos struktūrai būdinga didelė koncentracija ir kad ji konsoliduojama. Kalbėdama apie galimą konkurenciją ginčijamo sprendimo

169–174 konstatuojamosiose dalyse Komisija iš esmės nusprendė, kad ji apsiribojo tik didžiaisiais bankais ar didelėmis tarptautinėmis finansinių paslaugų bendrovėmis, galinčiomis pasiekti toki dydį, koks reikalingas norint tapti esamų aptarnaujančių subjektų konkurentu. Ji pažymėjo, jog *Morgan Stanley* buvo vienintelis galimas subjektas, pareiškęs norą ateiti į minėtą rinką.

- 124 Reikia konstatuoti, kad tokia analizė nėra teisiškai klaidinga, kaip teigė ieškovės.
- 125 Iš tikrųjų, pirma, remiantis šio sprendimo 68 punkte nurodyta teismų praktika, nagrinėjant konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje remiamasi ne tik esama konkurencija, kuri yra tarp nagrinėjamoje rinkoje jau veikiančių įmonių, bet ir potencialia konkurencija.
- 126 Antra, iš Teisingumo Teismo praktikos matyti ir tai, kad EB 81 straipsniu, kaip ir kitomis Sutartyje išdėstytomis konkurencijos taisyklėmis, siekiama apsaugoti ne tik tiesioginius konkurentų arba vartotojų interesus, bet ir rinkos struktūrą, o kartu ir pačią konkurenciją (2009 m. birželio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, Rink. p. I-4529, 38 punktas ir 2009 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *GlaxoSmithKline Services ir kt. prieš Komisiją*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ir C-519/06 P, Rink. p. I-9291, 63 punktas).
- 127 Todėl savo vertinimą dėl ginčijamų veiksmų ribojančio poveikio grįsdama galima konkurencija, kurią gali sudaryti *Morgan Stanley*, ir nagrinėjamos rinkos struktūra Komisija laikėsi teisingo EB 81 straipsnio 1 dalies aiškinimo ir nepadarė ieškovių nurodytos teisės klaidos.

- 128 Be to, konkrečiau kalbant apie ginčijamo sprendimo 200 konstatuojamąją dalį, kaip jau pabrėžta šio sprendimo 60–62 punktuose, ta konstatuojamąja dalimi Komisija, atsakydama į ieškovių pateiktus argumentus per administracinę procedūrą, tik pripažįsta, kad tarp ūkio subjektų nagrinėjamoje rinkoje vyksta tam tikro lygio konkurencija.
- 129 Vis dėlto toks pripažinimas nepaneigia to, kad ginčijami veiksmai galėjo padaryti Komisijos nurodytą konkurenciją ribojantį poveikį.
- 130 Pirmą, pritarus ieškovių argumentams ginčijamų veiksmų poveikis galimai konkurencijai būtų siejamas su aptariamoje rinkoje esamos konkurencijos nagrinėjimu. Reikia konstatuoti, kad toks mąstymas prieštarautų šio sprendimo 68 punkte nurodytai nusistovėjusiai teismų praktikai, pagal kurią reikalaujama, kad nagrinėjant konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje būtų remiamasi ne tik esama konkurencija, kuri yra tarp nagrinėjamoje rinkoje jau veikiančių įmonių, bet ir potencialia konkurencija.
- 131 Antra, atsižvelgusi į nagrinėjamos rinkos charakteristikas Komisija teisingai nusprendė, kad naujo ūkio subjekto atėjimas būtų leidęs pagyvinti esamą konkurenciją rinkoje, kuriai būdinga didelė koncentracija. Todėl ginčijamo sprendimo 187 ir 200 konstatuojamosiose dalyse vartojamas pasakymas „galimybė sustiprinti konkurenciją“ nėra klaidingas, kaip nurodė ieškovės.
- 132 Vadinas, šio ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su konkurencijos nagrinėjamoje rinkoje lygio klaidinga analize

— Šalių argumentai

- ¹³³ Ieškovės mano, kad Komisija akivaizdžiai nepakankamai įvertino realų konkurencijos intensyvumą aptarnavimo rinkoje. Iš esmės pripažindamos, kad sutinka su dauguma aplinkybių, į kurias Komisija atsižvelgė, ieškovės kaltina Komisiją tuo, kad ji jas neteisingai įvertino ir iš jų padarė neadekvačias išvadas. Jei Komisija būtų teisingai išanalizavusi šias aplinkybes, ji būtų nusprendusi, jog aptarnavimo rinkoje vyko intensyvi konkurencija.
- ¹³⁴ Visų pirma, Komisija klaidingai akcentavo ūkio subjektų skaičių nagrinėjamoje rinkoje ir konsolidacijos tendenciją joje, nes tokie rodikliai savaime nėra lemiantys vertinant konkurencijos lygį rinkoje. Anot ieškovių, Komisija savo analizę turėjo grįsti veikiau tokiais konkurencijos rodikliais, kaip antai galimybė įeiti į rinką, rinkos dalių raida, verslininkų išlaidų juos aptarnaujančiam bankui raida, su tarifais nesusijusi konkurencija ir tai, ar verslininkai keičia aptarnaujančius subjektus.
- ¹³⁵ Antra, jos kaltina Komisiją tuo, kad ši nepadarė visų išvadų iš jų pateiktų įrodymų.

- 136 Pavyzdžiui, pirma, jos tvirtina, kad Komisija įėjimą į faktinių aptarnaujančių subjektų rinką vertino kaip didesnės konsolidacijos prielaidą, – nes jie paprasčiausiai būtų pakeitę savo fasadinį partnerį šioje rinkoje, – nors pripažino, jog šie nauji ūkio subjektai galėjo prisidėti prie aptarnavimo paslaugų gerinimo ir jų išlaidų mažinimo. Šiuo klausimu ieškovės pabrėžia, kad iš paties ginčijamo sprendimo matyti, jog tam tikri faktiniai aptarnaujantys subjektai susijungė su emisijos nevykdančiais bankais arba užsienio bankais.
- 137 Antra, Komisija, pripažinusi, kad tam tikri užsienio bankai įėjo į Jungtinės Karalystės aptarnavimo rinką, klaidingai atmetė šį reiškinį jį vertindama kaip „nišą“, nors iš jos turimų įrodymų buvo matyti, kad tarpvalstybinių aptarnaujančių subjektų dalis visoje sumoje padidėjo per pusę 2002–2004 metais. Be to, jos kaltina Komisiją, kad ji iš esmės apsiribojo esama tarpvalstybinių aptarnaujančių subjektų konkurencijos analize ir todėl neatsižvelgė į jų sudaromą galimą konkurenciją.
- 138 Trečia, ieškovės pažymi, kad Komisija pripažino, jog nagrinėjama rinka pasižymėjo paprastomis ir nebrangiomis aptarnaujančio subjekto pakeitimo procedūromis, ir teigia, jog iš to ji turėjo padaryti išvadą, kad dėl tokios galimybės lengvai pakeisti minėtoje rinkoje jau veikiančios bendrovės intensyviai konkuravo.
- 139 Be to, ieškovės kaltina Komisiją tuo, kad ji rėmėsi patirtimi, susijusia su paskutiniu vieno banko atėjimu į nagrinėjamą rinką 1996 m., bet nepasidomėjo tuo metu buvusiu konkurencijos lygiu. Tačiau iš kolektyvinės ekspertizės išvados matyti, kad konkurencija joje nebuvo tokia veiksminga, o dėl to šis įvykis tampa visai nesvarbus.

140 Komisija ginčija ieškovių pateiktų argumentų pagrįstumą ir prašo juos atmesti.

— Bendrojo Teismo vertinimas

141 Iš esmės ieškovės mano, kad Komisija nepakankamai įvertino tiek esamos, tiek ir galimos konkurencijos nagrinėjamoje rinkoje lygį. Jos ginčija pagrįstumą ir to, kad Komisija atsižvelgė į paskutinio atėjimo į nagrinėjamą rinką 1996 m. poveikį konkurencijai.

142 Visų pirma, kiek tai susiję su esama konkurencija nagrinėjamoje rinkoje, pabrėžtina, jog Komisija galėjo pagrįstai remtis savo analize dėl šioje rinkoje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus ir konsolidavimo tendencijos, nes tokios su nagrinėjamos rinkos struktūra susijusios aplinkybės yra ypač svarbios remiantis šio sprendimo 126 punkte nurodyta teismo praktika.

143 Konkrečiau kalbėdama apie poveikį konkurencijai, kurį galėjo padaryti keleto faktinių aptarnaujančių subjektų buvimas nagrinėjamoje rinkoje, Komisija ginčijamo sprendimo 115 konstatuojamojoje dalyje nusprendė, kad dauguma atvejų faktinis aptarnaujantis subjektas pakeisdavo aptarnavimo rinkoje veikiančią banką. Taip pat ginčijamo sprendimo 169 konstatuojamojoje dalyje iš esmės ji pabrėžė, jog didžiųjų bankų ir finansinių paslaugų bendrovių, veikiančių kaip faktiniai aptarnaujantys subjektai, buvimas prisidėjo prie rinkos konsolidavimo, nes jie buvo linkę perimti mažesnių aptarnaujančių subjektų, norinčių pasitraukti iš šios rinkos, veiklą.

- 144 Reikia konstatuoti, kad ši analizė nėra akivaizdžiai klaidinga ir kad dėl jos ieškovių pateikta kritika neįtikina. Todėl aplinkybė, kad nagrinėjami faktiniai aptarnaujantys subjektai gali prisidėti prie aptarnavimo paslaugų gerinimo ir išlaidų joms mažinimo, neprieštaruja nagrinėjamos rinkos struktūra grindžiamam Komisijos požiūriui.
- 145 Kalbant apie ieškovių pateiktus faktinių aptarnaujančių subjektų, susijungusių su emisijos nevykdančiais bankais arba užsienio bankais, pavyzdžius, reikia pažymėti, jog paprastai dėl šių susitarimų į nagrinėjamą rinką ne atėjo naujas ūkio subjektas, o sustiprėjo minėtoje rinkoje jau veikiančių aptarnaujančių subjektų padėtis.
- 146 Kiek tai susiję su tuo, kad Komisija pripažino, jog aptarnaujančio subjekto pakeitimo procedūros paprastos ir nebrangios, pakanka priminti, kaip pabrėžta šio sprendimo 129–131 punktuose, kad Komisija pagrįstai galėjo pripažinti, jog nagrinėjamoje rinkoje tarp ūkio subjektų vyksta konkurencija, ir padaryti išvadą, kad potencialaus konkurento neįsileidimas padarė konkurenciją ribojantį poveikį EB 81 straipsnio 1 dalies prasme.
- 147 Antra, kiek tai susiję su galima konkurencija nagrinėjamoje rinkoje, primintina, kad ginčijamo sprendimo 169–174 konstatuojamosiose dalyse Komisija, atsižvelgusi į didelę koncentraciją ir pastebimą nagrinėjamos rinkos konsolidaciją, padarė išvadą, kad potencialią konkurenciją galėjo lemti tik dideli bankai ar didelės tarptautinės finansinių paslaugų bendrovės, kurios gali pasiekti tokį dydį, koks reikalingas, kad taptų esamų aptarnaujančių subjektų konkurentais. Be kita ko, Komisija atsižvelgė į tai, kad norėdamos verstis aptarnavimo veikla ir veikti pelningai įmonės turi gebėti dirbti didele apimtimi ir pasiekti masto ekonomiją. Šiuo klausimu ji pabrėžė, kad

aptarnavimo operacijų srityje iš esmės svarbu, kad atliktų operacijų apyvarta būtų didelė, nes pagrindinės aptarnaujančių subjektų pajamos, t. y. verslininkų turėtos išlaidos, apskaičiuojamos taikant procentinę atliktų operacijų vertės išraišką.

- 148 Remdamasi per administracinę procedūrą ieškovių pateiktu sąrašu Komisija nusprendė, kad, be *Morgan Stanley*, dar devynios Jungtinėje Karalystėje įsteigtos finansų įstaigos galėjo būti laikomos potencialiomis konkurentėmis. Šios Komisijos išvados ieškovės tiesiogiai neginčijo.
- 149 Iš tikrųjų ieškovių kritika susijusi su tuo, kad nebuvo atsižvelgta į potencialią konkurenciją, kurią sudaro tarpvalstybiniai aptarnaujantys subjektai. Šiuo klausimu pabrėžtina, kad, nepaisant tarpvalstybinių aptarnaujančių subjektų dalies augimo nuo 2002 m. iki 2004 m., kuri nurodo ieškovės, iš ginčijamo sprendimo 65–68 konstatuojamųjų dalių, kurių materialus teisingumas neginčytas, matyti, kad pagrindinių tarpvalstybinių aptarnaujančių subjektų verslininkų aptarnavimo veikla 2004 m. sudarė tik 0,3% visų aptarnaujamų verslininkų. Atsižvelgiant į šį skaičių Komisija teisingai nusprendė, kad konkurencijos sąlygos tarp atskirų nacionalinių aptarnavimo rinkų Europoje nebuvo pakankamai panašios, kad tarpvalstybinis aptarnavimas galėtų daryti konkurencinį spaudimą nagrinėjamoje rinkoje esantiems ūkio subjektams ir kad dėl to reikėjo vertinti potencialią konkurenciją tarp Jungtinės Karalystės rinkoje įsteigusių ūkio subjektų.
- 150 Trečia, kiek tai susiję su kritika dėl to, kad Komisija atsižvelgė į paskutinį banko atėjimą į atitinkamą rinką 1996 m., pakanka pabrėžti, jog Komisijos požiūris, pagal kurį paskutinio atėjimo į aptariamą rinką poveikį konkurencijai ji nagrinėja priimdama ginčijamą sprendimą, nėra klaidingas.

151 Be to, iš ginčijamo sprendimo 181 konstatuojamosios dalies matyti, kad tas atėjimas įvyko tada, kai krito kainos, o ši kainų kritimą to banko atėjimas į minėtą rinką dar labiau paspartino. Taigi egzistuoja nepaneigiamas panašumas su padėtimi rinkoje per atitinkamą laikotarpį, kai verslininkų mokamos kainos taip pat krito. Todėl toks pavyzdys, įrodantis, kad aplinkybė, jog referencinėje rinkoje kainos krenta dėl joje tuo metu veikiančių įmonių konkurencijos, nesumenkina poveikio konkurencijai, kuri gali padaryti naujo ūkio subjekto atėjimas į šią rinką. Atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje, šis pavyzdys buvo ypač svarbus.

152 Todėl šio ieškinio pagrindo antrą dalį reikia atmesti.

Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su atsisakymo priimti *Morgan Stanley* poveikio konkurencijai nepakankama ir klaidinga analize

— Šalių argumentai

153 Ieškovės teigia, kad Komisija neįvykdė savo pareigos atlikti lyginamąjį tyrimą tarp, pirma, konkurencinės padėties nagrinėjamoje rinkoje nesant *Morgan Stanley* ir, antra, tos, kuri būtų buvusi, jei ši būtų priimta į *Visa* iki 2006 m. rugsėjo mėnesio.

- 154 Pateikdamos pirmąjį kaltinimą ieškovės kaltina Komisiją padarius teisės klaidą dėl to, kad *Morgan Stanley* galimybei ateiti į rinką netaikė šio sprendimo 67 punkte minėtame Sprendime *European Night Services ir kt. prieš Komisiją* nustatytų kriterijų, nes Komisija pasitenkino tik *Morgan Stanley* pareikštu ketinimu ateiti į Jungtinės Karalystės aptarnavimo rinką.
- 155 Ieškovės prieštarauja Komisijos atliktai *Morgan Stanley* galimybių ateiti į aptarnavimo rinką Jungtinėje Karalystėje analizei ir nurodo ginčijamame sprendime atliktą analizę, susijusią su galimu *Discover* sistemos atėjimu į Europos mokėjimo kortelių sistemų rinką, kurioje Komisija rėmėsi tuo, kad nėra aplinkybių, pavyzdžiui, oficialaus pranešimo apie įgyvendinimo pradžią, įrodančių atėjimo į rinką strategijos įgyvendinimą. Ieškovės tai supranta kaip 2003 m. balandžio 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *BaByliss prieš Komisiją* (T-114/02, Rink. p. II-1279), kuris minėtas ginčijamame sprendime, nustatytų kriterijų griežtą taikymą. Ieškovės kaltina Komisiją tuo, kad ji tų pačių kriterijų netaikė aiškindamasi, ar *Morgan Stanley* buvo į Jungtinės Karalystės aptarnavimo rinką potencialiai galintis ateiti subjektas.
- 156 Komisijos atlikta teorinė analizė prieštarauja ir jos Vertikaliųjų apribojimų gairėms (OL C 291, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 390).
- 157 Pateikdamos antrąjį kaltinimą ieškovės Komisiją kaltina tuo, kad ji kaip aksioma rėmėsi teiginiu, jog tapusi *Visa* nare *Morgan Stanley* būtų įėjusi į aptarnavimo rinką remdamasi vien tariamu jos „nuolatinio ketinimu“, kurio nepagrindžia jokių konkrečiu įrodymu. Ieškovės mano, kad *Morgan Stanley* prašėsi būti priimta *Visa* nare ne tam, kad įgyvendintų specialią aptarnavimo strategiją, kaip teigia Komisija, o todėl, kad *Morgan Stanley* buvo suinteresuota vien tik galimybe išduoti *Visa* korteles. Šiuo klausimu jos ginčija tai, kaip Komisija aiškino *Morgan Stanley* skundą.

158 Ieškovės tvirtina, kad *Morgan Stanley* ketinimas įeiti į aptarnavimo rinką pareiškėtas po to, kai buvo pateiktas skundas, t. y. 2002 m. birželio mėn. vidaus dokumente dėl verslininkų aptarnavimo Europoje strateginio plano, ir kad šis dokumentas neturi įrodomosios galios. Taip pat jos teigia, kad antrasis dokumentas, kuriuo remiasi Komisija, t. y. *Morgan Stanley* įgyvendinimo programa, yra antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių 57 priedo dokumentas ir kuris dėl šio sprendimo 42 ir 44 punktuose nurodytų priežasčių pripažintas nepriimtiniu. Bet kuriuo atveju jis neturi įrodomosios galios. Taip pat ieškovės mano, kad Komisija klaidingai neatsižvelgė į tai, jog *Morgan Stanley*, po to, kai buvo priimta į *Visa*, ne stengėsi įeiti į aptarnavimo rinką, o susikoncentravo vien tik ties kortelių išdavimu, o tai, anot ieškovių, ir buvo jos tikrasis tikslas.

159 Pateikdamos trečiąjį kaltinimą ieškovės Komisiją kaltina, kad ji pati išsamiai neišnagrinėjo galimo poveikio nagrinėjamoje rinkoje vykstančiai konkurencijai, kuri padarytų *Morgan Stanley* atėjimas. Komisijos išvados, susijusios su teigiamomis pasekmėmis konkurencijai, kurios būtų atsiradusios dėl *Morgan Stanley* atėjimo, tėra tik nepagrįsti teiginiai.

160 Be kita ko, ieškovės tvirtina, jog atsižvelgiant į rinkos charakteristikas *Morgan Stanley* nebuvo pajėgi sukurti pridėtinės vertės šioje rinkoje jau siūlomų paslaugų kokybei ir kainai. Be to, jos ginčija ir tam tikras Komisijos nurodytas aplinkybes *Morgan Stanley* pripažįstant „veiksmingu, stipriu ir patyrusiu aptarnaujančiu subjektu“. Bet kuriuo atveju, net jei taip ir buvo, tai jos niekuo neišskiria iš kitų nagrinėjamoje rinkoje jau veikiančių aptarnaujančių subjektų. Nė viena Komisijos nurodyta aplinkybė neįrodo, kad *Morgan Stanley* buvo kuo nors pranašesnė, palyginti su jau veikiančiais aptarnaujančiais subjektais.

161 Komisija prašo atmesti šiuos kaltinimus.

— Bendrojo Teismo vertinimas

- 162 Kalbant apie pirmąjį ieškovių kaltinimą, susijusį tuo, kad vertindama *Morgan Stanley* galimybę patekti į nagrinėjamą rinką Komisija taikė klaidingą teisinį kriterijų, iš esmės juo ginčijama tai, kad Komisija įrodė, jog *Morgan Stanley* yra potenciali konkurentė.
- 163 Pažymėtina, kad iš esmės ieškovių kritika grindžiama aplinkybe, jog Komisija pasitenkino tik *Morgan Stanley* pareikštu ketinimu įeiti į nagrinėjamą rinką.
- 164 Ieškovės remiasi ir Komisijos gairėse dėl vertikalinių apribojimų pateiktu „potencialaus tiekėjo“ apibrėžimu. Jos primena, kad tose gairėse numatyta, jog nepakanka vien teorinės galimybės įeiti į rinką ir kad į rinką turi būti įeita per vienerius metus.
- 165 Visų pirma, reikia pažymėti, kad *Morgan Stanley* ketinimas įeiti į nagrinėjamą rinką nėra vienintelė aplinkybė, kuria Komisija remiasi išvadai, kad *Morgan Stanley* yra potenciali konkurentė, padaryti. Iš tikrųjų iš ginčijamo sprendimo, o konkrečiai iš jo 190–198 konstatuojamųjų dalių matyti, kad šią išvadą Komisija padarė remdamasi iš esmės dviem grupėmis pagrindžiančių argumentų, susijusių, žinoma, su *Morgan Stanley* ketinimu įeiti į nagrinėjamą rinką, bet ir jo pajėgumu tai padaryti. Kiek tai susiję su antruoju aspektu, ji nusprendė, kad *Morgan Stanley* turėjo ilgametę patirtį verslininkų aptarnavimo srityje. Taip pat ji rėmėsi *Morgan Stanley* kaip *MasterCard* sistemos narės įgyta patirtimi, susijusia su keturšalio tinklo taisyklėmis ir

procedūromis. Būtent šiuo pagrindu ginčijamo sprendimo 198 konstatuojamojoje dalyje ji nusprendė taip:

„Atsižvelgiant į aptarnavimo rinkų koncentraciją [...] *Morgan Stanley* yra tarp retų didžiųjų tarptautinių bankų, kuriuos galima laikyti potencialiais rimtais Europos lygio aptarnaujančiais subjektais. Šis bankas pareiškė savo ketinimą įeiti į aptarnavimo rinkas Jungtinėje Karalystėje ir daugelyje EEE valstybių narių bei savo suinteresuotumą tarptautiniu aptarnavimu, o ši sritis jam taip pat draudžiama neturint *Visa* licencijos.“

¹⁶⁶ Antra, kiek tai susiję su teisiniais kriterijais, kurie turi būti taikomi siekiant nustatyti, ar *Morgan Stanley* yra potenciali konkurentė nagrinėjamoje rinkoje, iš šio sprendimo 68 ir 69 punktuose nurodytos teismų praktikos išplaukia, jog Komisija turėjo išsiaiškinti, ar tuo atveju, jei *Morgan Stanley* nebūtų taikyta Taisyklė, ji būtų turėjusi realių ir konkrečių galimybių patekti į aptarnavimo rinką Jungtinėje Karalystėje ir konkuruoti su joje veikiančiomis įmonėmis.

¹⁶⁷ Taip pat iš teismų praktikos matyti, kad toks įrodymas neturi būti grindžiamas vien paprasta prielaida, o turi būti pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis arba atitinkamos rinkos struktūrų analize (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 67 punkte minėto Sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją* 142–145 punktus). Todėl įmonė negali būti pripažinta potencialia konkurentė, jei jos atėjimas į rinką nėra ekonomiškai perspektyvi strategija (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2006 m. liepos 4 d. Sprendimo *easyJet prieš Komisiją*, T-177/04, Rink. p. II-1931, 123–125 punktus).

- 168 Iš to neišvengiamai išplaukia, kad, nors įmonės ketinimas įeiti į rinką gali būti svarbus nustatant, ar ji gali būti laikoma potencialia konkurente toje rinkoje, vis dėlto esminis elementas, kuriuo turi būti grindžiamas toks pripažinimas, yra jos pajėgumas įeiti į minėtą rinką.
- 169 Šiuo klausimu primintina, kad potencialaus konkurencijos apribojimo, kuris gali pasireikšti vien rinkoje nesančios įmonės buvimu, negali įrodyti tai, kad artimiausiu metu ši įmonė ketina įeiti į minėtą rinką. Iš tikrųjų vien tokios įmonės buvimas gali lemti konkurencinį spaudimą tuo metu rinkoje veikiančioms įmonėms, o šis spaudimas gali atsirasti dėl naujo konkurento atėjimo rizikos, jei rinka taps patrauklesnė.
- 170 Kalbant apie tai, ar reikia atsižvelgti ir į Komisijos gairėse dėl vertikalių apribojimų aptariamus kriterijus, pabrėžtina, kad atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje ieškovių nuoroda į tose gairėse pateiktą „potencialaus tiekėjo“ apibrėžimą nesvarbi. Šiuo atveju veikiausiai reikia remtis lygiaverčiu „potencialaus konkurento“ apibrėžimu, kuris pateiktas Komisijos rekomendacijose dėl [EB] 81 straipsnio taikymo horizontalaus bendradarbiavimo susitarimams (OL C 3, 2001, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 25, toliau – gairės dėl horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų).
- 171 Iš tikrųjų gairių dėl horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų 9 išnašoje nurodyta, kad „įmonė yra laikoma potencialiu konkurentu, jeigu akivaizdu, jog, nesant susitarimo, ši įmonė galėtų imtis ir, tikėtina, kad imtųsi reikalingų papildomų investicijų arba kitų reikalingų sąnaudų, kad pereitų prie kito produkto taip, kad galėtų įeiti į atitinkamą rinką, atsiliepdama į nedidelį, bet pastovų santykinį kainų padidėjimą“. Tačiau „šis vertinimas turi būti pagrįstas realiais pagrindais, nepakanka vien teorinės

galimybės įeiti į rinką“. Taip pat paminėta, kad „įėjimas į rinką turi būti pakankamai greitas, kad potencialaus įėjimo į rinką pavojus ribotų rinkos dalyvių elgesį“ ir kad „paprastai tai reiškia, kad įėjimas į rinką turi įvykti per trumpą laiką“. Šiuo klausimu Komisija nurodo vienerių metų laikotarpį pabrėždama, jog „tam tikrais atvejais galima numatyti ir ilgesnį laikotarpį“ ir kad „nustatant šį laikotarpį, kriterijumi gali būti laikotarpis, kurio reikia rinkoje jau veikiančiai įmonei pakoreguoti savo pajėgumus“.

- 172 Reikia pripažinti, jog tokiu apibrėžimu pakartojami šio sprendimo 166 ir 167 punktuose nurodytoje teismų praktikoje nustatyti kriterijai juos išsamiai paaiškinant. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad jis neprieštarauja susijusiai teismų praktikai, šis kriterijus gali būti taikomas vertinant, ar teisingai Komisija *Morgan Stanley* pripažino potencialia konkurentė.
- 173 Trečia, kalbant apie šių kriterijų taikymą šioje byloje, pabrėžtina, jog ieškovės, kaip jos tai aiškiai pripažino per teismo posėdį, neginčija Komisijos vertinimą, susijusių su *Morgan Stanley* pajėgumu įeiti į nagrinėjamą rinką.
- 174 Todėl ieškovių kritika, kiek jos iš esmės remiasi *Morgan Stanley* ketinimo įeiti į nagrinėjamą rinką tariamu nebuvimu, yra nukreipta prieš vertinimus, kurie dėl šio sprendimo 166–169 punktuose nurodytų priežasčių nėra esminė aplinkybė, leidžianti vertinti *Morgan Stanley* pripažinimo potencialia konkurentė pagrįstumą.

- 175 Bet kuriuo atveju Komisijos negalima kaltinti tuo, kad ji atsižvelgė į galimą *Morgan Stanley* atėjimą į nagrinėjamą rinką, jei nebūtų atlikti ginčijami veiksmai.
- 176 Todėl, pirma, ieškovių argumentai, grindžiami aplinkybe, kad *Morgan Stanley* nesiėmė jokių konkrečių priemonių, kad įeitų į rinką, atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje nepagrįsti.
- 177 Viena vertus, kadangi norint patekti į aptarnavimo rinką reikėjo prieš tai turėti *Visa* nario statusą, negalima daryti išvados, jog nebuvo imtasi priemonių, pavyzdžiui, *Morgan Stanley* atėjimo į rinką strategijos įgyvendinimo dar prieš tai, kai ji tapo *Visa* nare, t. y. 2006 m. rugsėjo 22 dieną. Dėl šios aplinkybės, – o tam nereikia tikrinti, ar Komisija netaikė šio sprendimo 155 punkte minėtame Sprendime *baByliss prieš Komisiją* nustatytų kriterijų, – pakanka pažymėti, jog aplinkybės šioje byloje skiriasi nuo tų, kuriomis buvo priimtas tas sprendimas.
- 178 Kita vertus, kalbant apie aplinkybę, jog *Morgan Stanley* nesiėmė jokių veiksmų, kad įeitų į aptarnavimo rinką po to, kai tapo nare, primintina, kad narės statusas jai buvo suteiktas daugiau kaip po šešerių metų nuo tada, kai dėl to buvo pateiktas prašymas. Todėl iš to negalima spręsti, kokie galėjo būti *Morgan Stanley* ketinimai ar veiksmai, jei *Visa* narės statusas jai būtų suteiktas anksčiau.
- 179 Antra, nors tiesa, kad 2000 m. balandžio 12 d. Komisijai siųstame skunde *Morgan Stanley* aiškiai nesirėmė aptarnavimo rinka, bent jau dviejuose *Morgan Stanley* dokumentuose daroma nuoroda į nagrinėjamą rinką.

- 180 Pirmiausia 2000 m. rugsėjo 27 d. *High Court of Justice* pateiktame ieškinyje *Morgan Stanley* aiškiai pabrėžė, kad Taisyklės taikymas jai sukliudė patekti į Jungtinės Karalystės aptarnavimo rinką.
- 181 Be to, *Morgan Stanley* yra parengusi 2002 m. patvirtintą verslininkų aptarnavimo strateginį planą. Žinoma, iš tikrųjų ieškovėms buvo pateikta tik nekonfidenciali jo versija neatskleidžiant daugelio aspektų. Vis dėlto iš šio ieškovėms atsiųsto dokumento paaiškėja tam tikrų aplinkybių, susijusių su aptarnavimo rinkos Jungtinėje Karalystėje ir kitose EEE valstybėse narėse analize. Taip pat iš jo galima išvelgti, kokia galėjo būti *Morgan Stanley* įėjimo į rinką strategija.
- 182 Kalbant apie tai, kokia įrodomoji galia turi būti suteikta šiems dviem dokumentams, primintina, jog Sąjungos teisėje galioja laisvo įrodymų vertinimo principas ir vienintelis tinkamas kriterijus vertinant pateiktus įrodymus yra jų patikimumas (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 84 punktas). Todėl vertinant įrodinėjimo priemonės įrodomąją galią pirmiausia reikia patikrinti joje nurodytos informacijos tikrumą. Visų pirma reikia atsižvelgti į dokumento kilmę, jo parengimo aplinkybes, adresatą ir atsakyti į klausimą, ar jo turinys atrodo pagrįstas ir patikimas (56 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, 1838 punktas ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. prieš Komisiją*, T-44/02 OP, T-54/02 OP ir T-56/02 OP, T-60/02 OP ir T-61/02 OP, Rink. p. II-3567, 121 punktas).
- 183 Tiesa, kad šie du *Morgan Stanley* parengti dokumentai buvo priimti tuo metu, kai vyko administracinė procedūra ir kad tokios aplinkybės daro įtaką jų įrodomajai galiai.

- 184 Vis dėlto, kaip pabrėžta šio sprendimo 177 punkte, atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje, kadangi *Visa* nario statusas būtinas patekti į aptarnavimo rinką, Komisija negalėjo remtis tokiais didesnę galią turinčiais įrodymais, kaip antai įėjimo į rinką strategijos įgyvendinimas.
- 185 Be to, šių įrodymų patikimumą sustiprina Komisijos nurodyta aplinkybė, kad *Morgan Stanley* turėjo verslininkų aptarnavimo patirties kitose rinkose.
- 186 Todėl *Morgan Stanley* galimybė įeiti į nagrinėjamą rinką nėra vien teorinė, o, priešingai, tai yra tikėtina prielaida. Vadinasi, Komisija iš *Morgan Stanley* parodymų padarė teisingą išvadą, kad jis ketino įeiti į nagrinėjamą rinką.
- 187 Kadangi iš to, kas pasakyta, matyti, kad, pirma, Komisijos vertinimai, susiję su *Morgan Stanley* pajėgumu įeiti į nagrinėjamą rinką, neginčyti ir, antra, prielaida dėl *Morgan Stanley* įėjimo į nagrinėjamą rinką nėra vien teorinė, darytina išvada, jog *Morgan Stanley* pripažinusi potencialia konkurente Komisija nepadarė teisės klaidos. Todėl pirmąjį kaltinimą reikia atmesti.
- 188 Šios išvados nepaneigia aplinkybė, jog Komisija nepateikė duomenų apie terminą, kurio būtų reikėję *Morgan Stanley* įeiti į nagrinėjamą rinką, ir tai akivaizdžiai prieštarauja gairėse dėl bendradarbiavimo susitarimų pateiktam apibrėžimui, kuriose nustatytas vienerių metų terminas.

- 189 Iš šio apibrėžimo, kuris pakartotas šio sprendimo 171 punkte, matyti, jog esminis elementas yra tai, kad potencialus įėjimas galėtų įvykti pakankamai greitai, jog jis darytų įtaką rinkos dalyviams, o vienerių metų terminas pateiktas tik kaip orientacinis.
- 190 Taigi ginčijamo sprendimo 186 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad yra „naujam dalyviui ateiti palankių veiksnių“, tarp kurių minimos verslininkams nustatytos paprastos ir nebrangios aptarnaujančio subjekto pakeitimo procedūros. Reikia konstatuoti, kad ši aplinkybė, kurios ieškovės, remdamosi ja savo argumentams pagrįsti, šioje byloje neginčijo, kartu su Komisijos nurodytomis aplinkybėmis, siekiant įrodyti *Morgan Stanley* pajėgumą įeiti į nagrinėjamą rinką, kuriomis remtasi ginčijamo sprendimo 193–198 konstatuojamosiose dalyse, tarp kurių minima ilga patirtis verslininkų aptarnavimo srityje, įrodo, kad aptariamasis įėjimas į rinką galėjo įvykti pakankamai greitai Komisijos gairėse dėl bendradarbiavimo susitarimų pateikto potencialaus konkurento apibrėžimo prasme. Todėl Komisijos analizė atitinka ne tik šio sprendimo 166 ir 167 punktuose nurodytą teismų praktiką, bet ir jos pačios gairėse dėl bendradarbiavimo susitarimų nustatytus kriterijus.
- 191 Kalbant apie ieškovių antrąjį kaltinimą, kad Komisija klaidingai nusprendė, jog *Morgan Stanley* būtų įėjusi į nagrinėjamą rinką, jį reikia atmesti dėl šio sprendimo 175–186 punktuose nurodytų motyvų ir tam nereikia nagrinėti klausimo, ar antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių 57 priede *Morgan Stanley* pateikta įgyvendinimo programa yra priimtinas įrodymas.
- 192 Kalbant apie ieškovių trečiąjį kaltinimą, susijusį su tuo, kad Komisija išsamiai neišnagrinėjo, kokį poveikį galėjo padaryti *Morgan Stanley* atėjimas į nagrinėjamą rinką, jam taip pat negalima pritarti.

- 193 Pirma, pabrėžtina, kad šiuo klausimu ieškovės pakartoja savo argumentus, kuriais siekia ginčijamų veikslių poveikio galimai konkurencijai analizę susieti su esamos konkurencijos rinkoje lygio nagrinėjimu. Tačiau, kaip jau pabrėžta šio sprendimo 130 punkte, tokiu argumentavimu negalima remtis.
- 194 Antra, bet kuriuo atveju reikia pripažinti, kad pateikiant šį kaltinimą ieškovių nurodyti argumentai grindžiami *de facto* klaidinga prielaida, t. y., kad nagrinėjamoje rinkoje vyko intensyvi konkurencija. Kaip pabrėžiama atsakant į šio ieškinio pagrindo pirmą dalį, aplinkybė, jog tarp rinkoje veikiančių subjektų vyksta tam tikro lygio konkurencija, neprieštarauja Komisijos išvadoms dėl aukšto koncentracijos lygio nagrinėjamoje rinkoje.
- 195 Tačiau, kadangi kalbama apie rinką, kurioje yra labai mažai konkurentų, Komisija pagrįstai galėjo padaryti išvadą, kad atėjus naujam rinkos dalyviui konkurencinė padėtis pagerėtų vien dėl šios aplinkybės, ir tam nereikėjo įrodyti, kad šis dalyvis buvo kuo nors pranašesnis už jau veikiančius rinkos dalyvius.
- 196 Dėl šios priežasties ginčas dėl *Morgan Stanley* santykinio pajėgumo, palyginti su nagrinėjamoje rinkoje veikiančiais dalyviais, nesvarbus, nes ieškovės neginčija *Morgan Stanley* pajėgumo įeiti į minėtą rinką. Todėl nereikia nagrinėti ieškovių argumentų, kuriais ginčijama *Morgan Stanley* patirtis ir įgūdžiai.

197 Vadinas, šį trečiąjį kaltinimą, o todėl ir visą šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

198 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikalavimus dėl panaikinimo reikia atmesti.

B — *Dėl prašymo panaikinti arba sumažinti baudą*

199 Visų pirma ieškovės mano, kad šiuo atveju skiriant baudą padaryta teisės klaida ir vertinimo klaida bei prašo panaikinti joms paskirtą baudą. Nepatenkinus pirmojo reikalavimo, jos Bendrojo Teismo prašo sumažinti paskirtą baudą.

1. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės ir vertinimo klaidų, padarytų nustatant baudą, buvimu

200 Šis ieškinio pagrindą sudaro trys dalys, susijusios, pirma, su vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principų pažeidimu bei motyvavimo stoka, antra, su pareigos priimti ginčijamą sprendimą per protingą terminą pažeidimu ir, trečia, su tuo, kad neatsižvelgta į abejonę dėl ginčijamų veiksmų neteisėtumo.

a) Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principų pažeidimu bei motyvavimo stoka

Šalių argumentai

- ²⁰¹ Ieškovės kaltina Komisiją, kad ši joms skyrė baudą, nors apie Taisyklės taikymą Komisijai buvo pranešta pagal Reglamentą Nr. 17. Pirmiausia ieškovės pabrėžia, kad data, kurią apskaičiuodama baudą Komisija pasirinko kaip atskaitos tašką, yra ne 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) įsigaliojimo data, o pranešimo apie kaltinimus gavimo data. Tačiau Komisija pati pripažįsta, kad iki šios datos egzistavo teisėtų lūkesčių dėl atleidimo nuo baudos. Toliau jos pažymi, kad tai vienintelė byla, kurioje pagal Reglamentą Nr. 1/2003 Komisija skyrė baudą dėl susitarimo, apie kurį pranešta.
- ²⁰² Be to, už bylos nagrinėjimą atsakingi pareigūnai ne kartą leido suprasti, kad ši byla nėra iš tų, kuriose skiriama bauda.
- ²⁰³ Ieškovės joms skirtą baudą lygina su Komisijos pozicija, kurios ji laikėsi dviejose, ieškovių manymu, panašiose bylose, kuriose atitinkamai kaltinami *MasterCard* (Byla COMP/34.579, toliau – *MasterCard* byla) ir *Groupement des cartes bancaires* (toliau – GCB byla). Ieškovės tvirtina, kad tose bylose Komisija neskyrė baudos dėl to, kad apie nagrinėjamas priemones buvo pranešta pagal Reglamentą Nr. 17. Kalbėdamos apie

GCB bylą ieškovės iš esmės pažymi, kad joje nagrinėtas daug sunkesnis pažeidimas nei šioje byloje, nes, pirma, ji iškelta ne tik dėl konkurencijos pažeidimo poveikio, bet ir dėl konkurencijos objekto ir, antra, nagrinėjama priemonė ir toliau darė poveikį, kol buvo priimtas Komisijos sprendimas.

204 Ieškovės neigia Komisijos atsiliepime į ieškinį akcentuotų skirtumų realumą.

205 Pirma, ieškovės mano, jog nesvarbus skirtumas, susijęs su aplinkybe, kad *MasterCard* byloje pranešime apie kaltinimus nebuvo paminėta, jog gali būti skirta bauda. Svarbi būtent priežastis, dėl kurios *MasterCard* byloje Komisija nuo pat pranešimo apie kaltinimus laikėsi kitokios pozicijos, t. y., kad ji neturėjo skirti baudos vien dėl tos priežasties, jog buvo pranešta.

206 Antra, ieškovės nesutinka su tuo, kad apie ginčijamus veiksmus nebuvo pranešta. Pirmiausia jos pažymi, jog iš paties ginčijamo sprendimo, o konkrečiai – iš jo 312 išnašos matyti, kad apie Taisyklės taikymą *Morgan Stanley* buvo pranešta ir kad būtent ši aplinkybė pateisino, jog bauda neskirta iki pranešimo apie kaltinimus. Po to ieškovės teigia, kad jos laikėsi tokios nuomonės per visą administracinę procedūrą, o Komisija dėl šio klausimo joms visai neprieštaravo. Galiausiai, bet kuriuo atveju ieškovės primena, kad 1990 m. pranešta ne tik apie pačią Taisyklę, bet ir apie tai, kad *Morgan Stanley* jos vertina kaip konkurentę. Nuo to laiko visose skirtingose *Visa* vidaus reglamento versijose, apie kurias pranešta Komisijai, buvo nurodyta, kad *Morgan Stanley* laikoma *Visa* konkurente. Be to, nuo 2000 m. liepos ar rugpjūčio mėn. atsakyme į prašymą pateikti informaciją Komisija buvo informuota apie priežastis, dėl kurių *Morgan Stanley* neatitinka narei keliamų reikalavimų.

- 207 Trečia, kalbėdamos apie palyginimą su GCB byla, ieškovės teigia, jog atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamos priemonės poveikis išliko, nors jos taikymas buvo sustabdytas, tai nepateisina nevienodo vertinimo jų nenaudai. Be to, jos pažymi, kad *MasterCard* byloje ginčijamos priemonės taikymas nebuvo sustabdytas, tačiau bauda visai nebuvo skirta.
- 208 Iš to, kas pasakyta, ieškovės daro išvadą, jog pažeisti vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principai. Kadangi ginčijamame sprendime Komisija nepateikė jokių paaiškinimų šiuo klausimu, ieškovės teigia, kad neįvykdyta ir pareiga motyvuoti.
- 209 Komisija nesutinka su ieškovių argumentais.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 210 Visų pirma, kalbant apie kaltinimą, susijusį su teisinio saugumo principo pažeidimu, pabrėžtina, jog net ir tuo atveju, jei būtų pripažinta, kad buvo pranešta ne tik apie Taisyklę, bet ir apie ginčijamus veiksmus, ieškovių argumentams negalima pritarti.
- 211 Pirma, Komisijos teisė nustatyti baudą už susitarimą, apie kurį pranešta pagal Reglamentą Nr. 17, kyla iš Reglamento Nr. 1/2003 34 straipsnio 1 dalies, kurioje nurodyta, kad pranešimai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos netenka galios. Dėl to neišvengiama, kad baudos už susitarimus, apie kuriuos pranešta pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį, nustoja galioti, kai įsigalioja Reglamentas Nr. 1/2003. Todėl

bet kuriuo atveju Komisija turi teisę ieškovėms skirti baudą už neteisėtų veiksmų tęsimą po to, kai įsigalioja Reglamentas 1/2003. Taigi Komisija šios pareigos laikėsi, nes nustatydamą baudą atskaitos tašku laikė pranešimo apie kaltinimus datą, t. y. 2004 m. rugpjūčio 2 d., kuri vėlesnė už Reglamento Nr. 1/2003 įsigaliojimo datą, nustatytą 2004 m. gegužės 1 dieną.

²¹² Antra, primintina, kad Komisija turi diskreciją nustatyti baudų dydį, nes jis yra konkurencijos politikos įgyvendinimo priemonė (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktas). Ši diskrecija neišvengiamai apima ir teisę skirti baudą arba jos neskirti (1997 m. spalio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCK ir FNK prieš Komisiją*, T-213/95 ir T-18/96, Rink. p. II-1739, 239 punktas).

²¹³ Trečia, konkrečiau kalbant apie aplinkybę, kad praeityje Komisija neskyrė baudų, kiek tai susiję su konkurencijos apribojimo poveikiu, nereiškia, kad dėl to ji negali skirti baudos, jei tai būtina konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti. Priešingai, veiksmingas konkurencijos taisyklių taikymas iš esmės reikalauja, kad Komisija galėtų bet kuriuo momentu baudų dydžius koreguoti pagal šios politikos poreikius (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 169 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

²¹⁴ Galiausiai, ketvirta, pabrėžtina, jog nuo pranešimo apie kaltinimus etapo ieškovės buvo informuotos apie tai, kad Komisija ketino skirti baudą.

- 215 Todėl šioje byloje ieškovėms skirdama baudą Komisija nepažeidė teisinio saugumo principo.
- 216 Antra, kiek tai susiję su kaltinimu dėl vienodo požiūrio principo tariamo pažeidimo, iš esmės ieškovės teigia, kad Komisija jų atžvilgiu turėjo taikyti tokį patį vertinimą kaip ir *MasterCard* bei GCB bylose.
- 217 Tiesa, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad pagal vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principus draudžiama, pirma, kad panašios situacijos būtų vertinamos skirtingai ir, antra, skirtingos situacijos – vienodai, jeigu toks požiūris nėra objektyviai pateisinamas (žr. 2005 m. balandžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-110/03, Rink. p. I-2801, 71 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 218 Vis dėlto kiekvienoje konkrečioje byloje Komisija, įgyvendindama savo diskreciją, sprendžia dėl atitinkamos baudos skyrimo tikslingumo, kad būtų nubausta už nustatytą pažeidimą ir apsaugotas konkurencijos teisės veiksmingumas (212 punkte minėto Sprendimo *SCK ir FNK prieš Komisiją* 239 punktas).
- 219 Bet kuriuo atveju, netgi jei neskirdama baudų *MasterCard* bei GCB bylose Komisija klydo, ieškovių argumentais būtų remiamasi trečiojo asmens naudai padarytu neteisėtumu, o tai prieštarauja teisėtumo principui (žr. 2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 77 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 220 Todėl kaltinimą dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo reikia atmesti.
- 221 Trečia, kiek tai susiję su kaltinimu dėl pareigos motyvuoti pažeidimo, iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad kalbant apie baudų nustatymą už konkurencijos teisės pažeidimus, Komisija įvykdo pareigą motyvuoti, jei savo sprendime nurodo vertinimo kriterijus, kurie leido nustatyti padaryto pažeidimo sunkumą ir trukmę, ir ji neprivalo pateikti jame išsamesnių paaiškinimų arba skaičių, susijusių su baudos apskaičiavimo metodu (žr. 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SGL Darbon prieš Komisiją*, T-68/04, Rink. p. II-2511, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Reikia konstatuoti, kad tokie elementai, susiję su veiksmy, kuriais kaltinamos ieškovės, sunkumu ir trukme, kai jie pirmiausia susiję su baudos dydžio nustatymu, taip pat leidžia suprasti priežastis, dėl kurių Komisija nusprendė, kad reikia skirti baudą. Kadangi ginčijamo sprendimo 350–370 konstatuojamosiose dalyse yra visi reikalaujami vertinimo elementai, šį kaltinimą reikia atmesti.
- 222 Galiausiai, ketvirta, kiek tai susiję su ieškovių nurodytais tariamais Komisijos pareigūnų pareiškimais, iš ieškovių rašytinių dokumentų nematyti, kad tokie pareiškimai būtų sukėlę kokių teisėtų lūkesčių, jog bauda nebus skiriama. Bet kuriuo atveju net jei toks jų argumentų tikslas, reikia konstatuoti, kad netenkinami reikalavimai, kad jos galėtų remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu.
- 223 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką šis principas taikomas kiekvienam asmeniui, kuris atsiduria padėtyje, leidžiančioje manyti, jog institucija sukėlė jam pagrįstų vilčių, tačiau patikslinant, kad niekas negali remtis šio principo pažeidimu, jei administracija nesuteikė tikslų, nesąlyginių ir tikrovę atitinkančių garantijų iš kompetentingų ir patikimų šaltinių (žr. 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01,

T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 152 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

224 Tačiau reikia konstatuoti, kad pareiškimai, kuriais ieškovės remiasi, negali būti vertinami kaip tikslios, nesąlyginės ir tikrovę atitinkančios garantijos, ir panašu, kad ieškovės tai pačios pripažįsta savo rašytiniuose dokumentuose minėdamos pareiškimus, „leidžiančius suprasti“, kad Komisija šio atvejo nevertino kaip bylos, kurioje ji skirs baudą.

225 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, šio ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

b) Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su pareigos priimti ginčijamą sprendimą per protingą terminą neįvykdymu

Šalių argumentai

226 Anot ieškovių, ilgesnės nei septynerių metų trukmės administracinė procedūra neleistina ir joms padarė didelės žalos, pateisinančios baudos panaikinimą. Jei nebūtų tokio vėlavimo, Komisija būtų priėmusi ginčijamą sprendimą galiojant Reglamentui Nr. 17 ir todėl jai nebūtų skirta bauda. Ieškovės primena, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 6 dalį už susitarimą, apie kurį pranešta, bauda gali būti skiriama

tik tais atvejais, kai priimtas oficialus sprendimas netaikyti baudos neskyrimo. Tačiau Komisija tokio sprendimo nepriėmė, nors dėl to *Morgan Stanley* pateikė aiškų prašymą.

227 Be to, ieškovės pabrėžia, kad protingo termino laikymasis vykdant administracines procedūras konkurencijos politikos srityje yra bendrasis teisės principas, kurio nesilaikymas gali būti panaikinimo pagrindas, jei jis turėjo įtakos atitinkamos įmonės gebėjimui apsiginti.

228 Siekiant patikrinti, ar procedūra buvo neįprastai ilga, reikia atsižvelgti į visą jos trukmę. Šiuo klausimu ieškovės primena bylos chronologiją ir teigia, kad iš jos matyti, jog Komisija daugelį kartų delsė atlikti veiksmus. Visų pirma ieškovės tvirtina, kad per trejus metus nuo skundo pateikimo Komisija joms atsiuntė tik du prašymus pateikti informaciją, o verslininkams prašymo pateikti informaciją visai neišsiuntė.

229 Juo labiau šios administracinės procedūros trukmė neigiamai vertintina dėl to, kad pats *Morgan Stanley* Komisijos prašė veikti nedelsiant ir kad Jungtinės Karalystės teismuose buvo sustabdytas tuo pačiu metu vykstantis procesas, todėl šios bylos nagrinėjimui turėjo būti teikiama pirmenybė.

230 Komisija neigia, kad buvo pernelyg didelis ir nepateisinamas vėlavimas atsižvelgiant į šios bylos sudėtingumą. Bet kuriuo atveju svarbu tik tai, kad ji laikėsi Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 1 dalyje nustatyto senaties termino.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ²³¹ Protingo termino laikymasis vykdant administracines procedūras konkurencijos politikos srityje yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio laikymąsi užtikrina teismas (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją*, C-105/04 P, Rink. p. I-8725, 35 punktas). Šis principas pakartotas 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 1 dalyje (OL C 364, p. 1).
- ²³² Primintina, kad dėl šio principo pažeidimo gali būti panaikintas sprendimas, jei šis pažeidimas padarė poveikį nagrinėjamų įmonių gebėjimui apginti savo poziciją ir todėl pažeidė jų teisę į gynybą (šiuo klausimu žr. 231 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją* 42 ir 43 punktus).
- ²³³ Tačiau šioje byloje ieškovės netvirtina, kad dėl administracinės procedūros trukmės buvo pažeista jų teisė į gynybą.
- ²³⁴ Šiomis aplinkybėmis reikia priminti nusistovėjusią teismų praktiką, susijusią su 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisyklės dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų (OL L 319, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 61), kuri taikoma baudoms, skirtoms pagal Reglamentą Nr. 17. Remiantis šia teismų praktika, jei išsamiai reglamentuojami terminai, per kuriuos

Komisija, nepažeisdama pagrindinio teisinio saugumo reikalavimo, turi teisę skirti baudas įmonėms, dėl kurių buvo pradėtos konkurencijos taisyklių taikymo procedūros, visus argumentus, susijusius su Komisijos pareiga vykdyti savo įgaliojimus skiriant baudas per protingą terminą, reikia atmesti (žr. 2008 m. liepos 1 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Compagnie maritime belge prieš Komisiją*, T-276/04, Rink. p. II-1277, 41 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

²³⁵ Reglamentu Nr. 1/2003 nustatyti senaties terminai nurodyti jo 25 straipsnyje, pakartojančiame Reglamento Nr. 2988/74 atitinkamas nuostatas, kuriomis remiantis buvo suformuota šio sprendimo 234 punkte minėta teismų praktika.

²³⁶ Taigi Reglamento 1/2003 25 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, jog Komisijos įgaliojimams skirti baudas taikomas penkerių metų terminas. Pagal šio reglamento 25 straipsnio 2 dalį senaties terminas skaičiuojamas nuo dienos, kurią padarytas pažeidimas, o tęstinių ar pakartotinių pažeidimų atvejais skaičiuoti pradedama nuo dienos, kurią pažeidimas baigiasi. Vis dėlto senaties terminas gali būti nutrauktas ar sustabdytas pagal 25 straipsnio 3, 4 ir 6 dalis. Remiantis Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalimi, kiekvieno nutraukimo atveju terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo, tačiau senaties terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dvigubam senaties terminui, per kurį Komisija neskiria vienkartinės ar periodinės baudos.

²³⁷ Todėl su Reglamentu Nr. 2988/74 susijusi teismų praktika taikoma ir baudoms, skirtoms įgyvendinant Reglamentą Nr. 1/2003.

238 Šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas yra tęstinis ir buvo nutrauktas tada, kai *Morgan Stanley* priimta į *Visa*, t. y. 2006 m. rugsėjo 22 dieną. Taigi laikotarpis nuo pažeidimo nutraukimo iki ginčijamo sprendimo, kuriuo skirta bauda, priėmimo yra daug trumpesnis nei Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnyje nustatyti senaties terminai.

239 Todėl šio ieškinio pagrindo antrą dalį reikia atmesti.

c) Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su tuo, kad neatsižvelgta į abejonę dėl ginčijamų veiksmų neteisėtumo

Šalių argumentai

240 Ieškovės Komisiją kaltina tuo, kad ji nesilaikė šioje byloje taikytinų Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir [AP] 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairių [Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [AP] 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – 1998 m. gairės). Ieškovės primena, kad jose nustatyta, jog „pagrįstos pažeidėjo abejonės dėl savo neteisėto antikonkurencinio elgesio“ yra lengvinanti aplinkybė, kuri pateisina pagrindinės baudos sumažinimą. Iš esmės remdamosi požiūriu, kurio laikytasi byloje COMP/38.096 (toliau – byla *Clearstream*), ieškovės tvirtina, kad tokiomis aplinkybėmis, kai iš tikrųjų yra teisinis netikrumas dėl klausimo, ar ginčijami veiksmai yra pažeidimas, Komisija

visai neturi skirti baudos. Dėl šios bylos sudėtingumo, kuri pati Komisija pripažino, tokio paties požiūrio ji turėjo laikytis ir šioje byloje.

²⁴¹ Iš tikrųjų, visų pirma, nėra Komisijos sprendimų praktikos, nei Bendrijos teismų praktikos, susijusios su šioje byloje nagrinėjamu klausimu, o vienintelis precedentas yra Jungtinių Amerikos Valstijų teismo sprendimas. Todėl, norėdamos nustatyti, ar jos turėjo teisę atsisakyti tenkinti *Morgan Stanley* prašymą dėl narystės, o prireikus – kokiomis sąlygomis, ieškovės turėjo pagal analogiją aiškinti esamą Bendrijos teismų praktiką. Didelis ginčas, iškilęs tarp ieškovių ir Komisijos dėl EB 81 straipsnio 1 ir 3 dalių taikymo patvirtina šį sunkumą.

²⁴² Antra, iš esmės ieškovės pabrėžia, jog dėl to, kad ši byla susijusi su konkurencijos ribojimu dėl poveikio, ji yra sudėtinga ir todėl kelia papildomą teisinį netikrumą. Pačiai Komisijai iškilo sunkumų dėl šios bylos naujumo ir sudėtingumo. Šiuo klausimu ieškovės primena savo argumentus pateikiant reikalavimus dėl panaikinimo, pagal kuriuos Komisija keitė savo vertinimą dėl nagrinėjamoje rinkoje esančios konkurencijos. Taip pat jos pažymi, kad tik antrojo laiško dėl faktinių aplinkybių etape Komisija nagrinėjo klausimą dėl *Morgan Stanley* galimybės patekti į nagrinėjamą rinką sudarius fasadinį susitarimą.

²⁴³ Neneigdamos, kad iš esmės egzistuoja teisė skirti baudą už elgesį, kuriuo konkurencija apribojama dėl poveikio, ieškovės primena, kad vis dėlto Komisija niekada neskyrė baudos byloje, kurioje nebuvo konstatuota jokie antikonkurencinio objekto.

- 244 Trečia, Komisijos pareigūnai ieškovėms nurodė, jog ne tiek svarbus Taisyklės taikymas *Morgan Stanley*, kiek pati Taisyklė, nes ji nepakankamai skaidri ar objektyvi. Todėl egzistavo reali abejonė dėl nagrinėjamo kaltinimo pobūdžio.
- 245 Komisija neigia, kad ieškovės turėjo realių ir rimtų motyvų manyti, kad jų atsisakymas priimti *Morgan Stanley* nėra Bendrijos teisės pažeidimas.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 246 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką Komisija negali nukrypti nuo taisyklių, kurias pati sau nustatė (žr. 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 53 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Ypač kai Komisija priima gaires, skirtas tam, kad laikantis Sutarties būtų patikslinti kriterijai, kuriuos ji ketina taikyti naudodamasi savo diskrecija, ji pati apriboja savo diskreciją, nes turi laikytis savo pačios nustatytų orientacinių taisyklių (1996 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AIUFFASS ir AKT prieš Komisiją*, T-380/94, Rink. p. II-2169, 57 punktas; 1998 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Vlaams Gewest prieš Komisiją*, T-214/95, Rink. p. II-717, 89 punktas ir 2003 m. liepos 9 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 267 punktas).
- 247 Iš ginčijamo sprendimo 350–370 konstatuojamųjų dalių matyti, kad apskaičiuodama ieškovėms skirtą baudą Komisija jose taikė 1998 m. gairėse nustatytą metodą.

- 248 1998 m. gairių 3 punkte numatyta, kad pagrindinė bauda koreguojama atsižvelgiant į tam tikras lengvinančias aplinkybes, iš kurių viena yra pagrįsta įmonės abejonė dėl nagrinėjamo elgesio neteisėtumo.
- 249 Šioje byloje ieškovės mano, kad abejonė dėl ginčijamų veiksmų neteisėtumo buvo tokia, kad dėl jos taikydama 1998 m. gaires Komisija turėjo neskirti baudos.
- 250 Siekiant išsiaiškinti, ar Komisija ieškovėms turėjo taikyti lengvinančią aplinkybę, susijusią su pagrįstos abejonės buvimu, o prireikus, kaip ieškovės to prašo pateikdamos šį ieškinio pagrindą, netgi ir visai neskirti baudos, reikia patikrinti, ar ieškovės turėjo protingai suvokti, kad pažeidžia EB 81 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02–T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 503 punktą).
- 251 Svarbu konstatuoti, kad bauda buvo skirta ne už visą pažeidimo darymo laikotarpį, o tik už laikotarpį nuo pranešimo apie kaltinimus dienos.
- 252 Šiame dokumente Komisija pateikė prieštaravimus dėl ginčijamų veiksmų paaiškindama priežastis, dėl kurių ji manė, kad jais pažeidžiamas EB 81 straipsnis. Todėl ieškovės nebegali teigti, kad po šios datos nesuvokė, jog pažeidžia EB 81 straipsnį (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2003 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *British Airways prieš Komisiją*, T-219/99, Rink. p. II-5917, 314 punktą).

- 253 Šiuo atžvilgiu egzistuoja didelis skirtumas, palyginti su ieškovių nurodyta byla *Clearstream*, kurioje ginčijami veiksmai buvo nutraukti dar prieš priimant pranešimą apie kaltinimus.
- 254 Todėl ieškovių argumentai, susiję su tariamu ankstesnės sprendimų praktikos nebuvimu ar bylos sudėtingumu, netinkami, nes bet kuriuo atveju jais jos galėtų įrodyti tik tai, kad buvo pagrįsta abejonė iki tol, kol priimtas pranešimas apie kaltinimus, t. y. per laikotarpį, į kurį nebuvo atsižvelgta apskaičiuojant baudą.
- 255 Galiausiai aplinkybė, kad ginčijamame sprendime Komisijos minėti tam tikri argumentai nebuvo pateikti pranešime apie kaltinimus, pavyzdžiui, įėjimo į nagrinėjamą rinką sudarius fasadinį susitarimą neveiksmingumas, neturi jokio poveikio. Iš tikrųjų pranešime apie kaltinimus pateiktos informacijos savaime pakako, kad būtų išsklaidyta ieškovių pagrįsta abejonė dėl ginčijamų veiksmų neteisėtumo.
- 256 Vadinas, trečią dalį, o todėl ir visą ieškinio pagrindą reikia atmesti.

2. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su apskaičiuojant skirtą baudą padarytų teisės ir vertinimo klaidų buvimu

- 257 Pateikdamos šį ieškinio pagrindą ieškovės ginčija Komisijos vertinimus, susijusius su, pirma, pradinės baudos nustatymu, antra, tuo, kad neatsižvelgta į lengvinančias aplinkybes, ir, trečia, pažeidimo trukme.

a) Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su pradinės baudos nustatymu

258 Visų pirma ieškovės ginčija tai, kad pažeidimas kvalifikuotas kaip „sunkus“ ir, papildomai, kad pasirinkta 8,5 milijonų EUR suma.

Dėl pažeidimo pobūdžio

— Šalių argumentai

259 Anot ieškovių, pažeidimas, kuriuo jos kaltinamos, turėjo būti kvalifikuojamas kaip „lengvas“ atsižvelgiant į 1998 m. gaires. Netgi darant prielaidą, kad jis padarė poveikį rinkai, toks poveikis neturėjo ekonominės įtakos, kurią Komisija jam priskiria, nes pažeidimas susijęs tik su vienu ūkio subjektu labai specifinėje rinkoje ir tik vienoje valstybėje narėje.

260 Ieškovės tvirtina, kad, nors potencialaus poveikio buvimo ir pakanka EB 81 straipsnio pažeidimui konstatuoti, kalbant apie baudos dydžio apskaičiavimą, Komisija turi įrodyti, pateikdama patvirtinančius įrodymus, kad padarytas realus poveikis rinkai. Šioje byloje Komisija pripažino, kad ji nenustatė realaus poveikio apimties, ir sutinka, kad pasitenkino vien tuo, jog šiuo klausimu padarė išvadas iš aplinkybių, susijusių su pažeidimu.

261 Komisija mano, kad nepadarė pažeidimo kvalifikavimo klaidos.

— Bendrojo Teismo vertinimas

- 262 Ginčijamame sprendime Komisija nagrinėjamo pažeidimo kvalifikavimą kaip „sunkus“ pagrindė tam tikromis aplinkybėmis.
- 263 Pirmiausia ginčijamo sprendimo 358–359 konstatuojamosiose dalyse ji priminė, kad apskritai *Morgan Stanley* buvo sukliudyta siūlyti kredito kortelių ir atidėto debeto mokėjimo kortelių aptarnavimo paslaugas, o ne vien tik *Visa* kortelių.
- 264 Po to Komisija nusprendė, kad pažeidimas padarė realų poveikį konkurencijai. Ginčijamo sprendimo 357 konstatuojamojoje dalyje pripažinusi, kad neįmanoma tiksliai įvertinti tokio poveikio apimties, iš atliktų ginčijamų veiksmų Komisija padarė išvadą, jog buvo protinga „manyti, jog tikėtina, kad pažeidimas padarė didelį poveikį rinkai“. Ginčijamo sprendimo 360 konstatuojamojoje dalyje Komisija daro nuorodą ir į įvairias aplinkybes, kuriomis ji rėmėsi konstatuodama pažeidimą.
- 265 Galiausiai, ginčijamo sprendimo 362 konstatuojamojoje dalyje ji rėmėsi aplinkybe, kad apribojimas paveikė Jungtinę Karalystę, kuri yra pagrindinė mokėjimo kortelių rinka.
- 266 Primintina, kad remiantis nusistovėjusia teismų praktika pažeidimo sunkumas nustatomas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, specifinėmis bylos aplinkybėmis, kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu, kurių atžvilgiu Komisija turi diskreciją (2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Schunk ir Schunk Kohlenstoff-Technik prieš Komisiją*, T-69/04, Rink. p. II-2567, 153 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

- 267 Kaip jau pabrėžta šio sprendimo 247 punkte, apskaičiuodama ieškovėms skirtą baudą Komisija taikė 1998 m. gairėse nustatytą metodą.
- 268 Pagal 1998 m. gairių 1 punkto A dalies pirmą pastraipą vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, ir atitinkamos geografinės rinkos dydį.
- 269 Pagal 1998 m. gairėse pateiktą lengvų ir sunkių pažeidimų apibrėžimą matyti, kad iš esmės jie diferencijuojami pagal jų įtaką konkurencijai ir jų geografinio poveikio apimtį. Apibūdinant sunkius pažeidimus nurodoma, kad „dažniausiai tai yra horizontalūs arba vertikalūs pažeidimai [tokie kaip ir lengvi pažeidimai], tačiau jie įgyvendinami griežčiau, turi didesnę įtaką rinkai ir veikia didesnes bendrosios rinkos sritis“. „Lengvi“ pažeidimai apibūdinami kaip „turintys ribotos įtakos rinkai ir veikiantys reikšmingą, tačiau palyginti nedidelę Bendrijos rinkos dalį“.
- 270 Pirmiausia, kalbėdamos apie pažeidimo poveikį rinkai ieškovės Komisiją kaltina tuo, kad ji neįrodė jo realumo. Taip pat jos tvirtina, kad bet kuriuo atveju poveikis būtų tik ribotas.
- 271 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, norėdama įvertinti konkrečią pažeidimo įtaką rinkai Komisija turi atsižvelgti į įprastą konkurenciją, kuri būtų buvusi, jei pažeidimas nebūtų padarytas (žr. 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją*, T-73/04, Rink. p. II-2661, 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

272 Ginčijamo sprendimo 357 konstatuojamojoje dalyje Komisija pabrėžė, kad:

„Nors neįmanoma tiksliai įvertinti realaus poveikio apimties, sprendimas neįsileisti *Morgan Stanley* buvo įgyvendintas, ir todėl protinga manyti, jog tikėtina, kad pažeidimas padarė didelį poveikį rinkai.“

273 Tiesa, klaidinga teigti, kad tarp antikonkurencinių veiksmų įgyvendinimo ir poveikio buvimo savaime egzistuoja priežastinis ryšys (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, T-30/05, 109 ir 110 punktus).

274 Vis dėlto iš ginčijamo sprendimo 358–360 konstatuojamųjų dalių matyti, kad šiuo klausimu Komisija remiasi ir kitomis dviem grupėmis argumentų, susijusių, pirma, su tuo, kad dėl ginčijamų veiksmų *Morgan Stanley* buvo sukliudyta siūlyti visų kortelių, o ne vien tik *Visa* kortelių, aptarnavimo paslaugas ir, antra, teigiamu poveikiu, kurį galėjo padaryti *Morgan Stanley* buvimas nagrinėjamoje rinkoje.

275 Taigi, visų pirma, ieškovės neneigia, kad dėl ginčijamų veiksmų *Morgan Stanley* buvo sukliudyta siūlyti visų kortelių, o ne vien tik *Visa* kortelių aptarnavimo paslaugas.

276 Antra, nagrinėjant reikalavimus dėl panaikinimo buvo nuspręsta, jog Komisijos vertinimai, susiję su ginčijamų veiksmų konkurenciją ribojančiu poveikiu, t. y. esamu ir

potencialiu konkurencijos lygiu, *Morgan Stanley* kaip potencialios konkurentės statusu ir jos ketinimu įeiti į rinką, yra pagrįsti.

277 Šiuo klausimu primintina, kad ginčijamo sprendimo 174 konstatuojamojoje dalyje Komisija pabrėžė, jog apklausė visas kaip potencialias konkurentes nurodytas finansų įstaigas, kad išsiaiškintų, ar jos ketina įeiti į nagrinėjamą rinką, ir iš to padarė išvadą, kad vienintelė *Morgan Stanley* buvo potenciali konkurentė, pareiškusi ketinimą įeiti į tą rinką.

278 Todėl remdamasi šiomis aplinkybėmis, darydama išvadą, kad ginčijami veiksmai padarė didelį poveikį rinkai, Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

279 Antra, kalbant apie Komisijos tyrimą, susijusį su ginčijamų veiksmų poveikio geografinė apimtimi, ieškovės mano, kad atsižvelgiant į tai, jog ginčijami veiksmai susiję tik su Jungtinės Karalystės rinka, Komisija turėjo suteikti pirmenybę pažeidimo kvalifikavimui kaip „lengvas“.

280 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką nacionalinio lygio geografinė rinka atitinka reikšmingą bendrosios rinkos dalį (žr. 2005 m. liepos 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją*, T-49/02–T-51/02, Rink. p. II-3033, 176 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 281 Ginčijamo sprendimo 362 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė aplinkybę, kad „Jungtinės Karalystės rinka yra pagrindinė mokėjimo kortelių rinka“. Todėl atsižvelgiant į šios rinkos ekonominę svarbą, kurios ieškovės neginčijo, Komisija pagrįstai galėjo nuspręsti, jog nagrinėjama rinka sudarė „didesnę bendrosios rinkos dalį“ 1998 m. gairių prasme.
- 282 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, reikia atmesti ieškovių kaltinimus, susijusius su pažeidimo pobūdžiu.

Dėl pradinės baudos dydžio

— Šalių argumentai

- 283 Ieškovių teigimu, Komisijos taikyta pradinė 8,5 milijono EUR bauda neproporcinga ir nemotyvuota. Komisija pradinę baudą turėjo nustatyti artimą žemutinei ribai, nustatytai 1998 m. gairėse už sunkius pažeidimus, atsižvelgusi į pažeidimo poveikį, nes nagrinėjamas konkurencijos apribojimo poveikis, bei į savo praktiką baudų nustatymo srityje. Ieškovės primena, kad nors Komisija turi teisę nukrypti nuo ankstesnės praktikos baudų nustatymo srityje, ji turi taikyti 1998 m. gaires ir nurodyti nustatytą sumą pagrindžiančius objektyviai pateisinamus motyvus.

284 Dublike ieškovės teigia, jog aplinkybė, kad Komisija taikė pradines baudas, atitinkančias tas, kurios taikytos daugelyje ankstesnių sprendimų, įrodo, kad šioje byloje taikyta nagrinėjama pradinė bauda neproporcinga, nes tuose sprendimuose nagrinėti veiksmai buvo daug sunkesni konkurencijos teisės pažeidimai.

285 Komisija mano, kad pradinė bauda proporcinga ir kad sprendimas tinkamai motyvuotas.

— Bendrojo Teismo vertinimas

286 Visų pirma, kalbant apie kaltinimą, susijusį su motyvavimo stoka dėl to, kad Komisija nenurodė priežasčių, dėl kurių ji nustatė 8,5 milijono EUR pradinę ieškovėms skirtos baudos sumą, reikia atmesti.

287 Tiesa, kad ginčijamame sprendime nėra aiškaus pagrindimo dėl pradinės baudos nustatymo, Komisija tik daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 353 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodytos priežastys, dėl kurių pažeidimą ji kvalifikavo kaip sunkų.

288 Tačiau reikia konstatuoti, kad Komisija šiuo klausimu neturėjo pateikti paaiškinimų. Iš tikrųjų, kaip pabrėžta šio sprendimo 221 punkte, iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad, kalbant apie baudų nustatymą už konkurencijos teisės pažeidimus, Komisija įvykdo pareigą motyvuoti, jei savo sprendime nurodo vertinimo kriterijus,

kurie leido nustatyti padaryto pažeidimo sunkumą ir trukmę, ir neprivalo jame pateikti išsamesnių paaiškinimų.

289 Todėl Komisija neturėjo paaiškinti priežasčių, dėl kurių ji nustatė būtent 8,5 milijono EUR pradinę baudą. Vadinasi, šiuo klausimu ginčijamas sprendimas tinkamai motyvuotas.

290 Antra, kalbant apie šios sumos tariamą neproporcingumą reikia priminti, kad 1998 m. gairėse už pažeidimus, kurie kvalifikuojami kaip „sunkūs“, numatyta nuo 1 mln. iki 20 mln. EUR pradinė bauda.

291 1998 m. gairių 1 punkto A dalies trečioje, ketvirtoje ir penktoje pastraipose nustatyta taip:

„Kiekvienos šios kategorijos, visų pirma sunkių ir labai sunkių pažeidimų atveju siūlomų baudų skalė leidžia skirti įmonėms skirtingas baudas pagal jų padaryto pažeidimo pobūdį.

Taip pat būtina atsižvelgti į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams ir visų pirma vartotojams bei nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasantį poveikį.

Apskritai reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad didelės įmonės paprastai turi teisinių ir ekonominių žinių ir išteklių, leidžiančių joms lengviau pastebėti, kad jų veiksmai sudaro pažeidimą, ir suvokti iš to kylančias pasekmes pagal konkurencijos teisę.“

²⁹² Kadangi ieškovės neginčija 1998 m. gairių teisėtumo, todėl nagrinėti, ar Komisijos nustatyta pradinė bauda yra proporcinga, ar ne, reikia atsižvelgiant būtent į šio sprendimo 291 punkte minėtus kriterijus.

²⁹³ Taigi, atsižvelgiant, pirma, į ieškovių ekonominę svarbą, ir, antra, į reikalingumą išsaugoti baudos atgrasomąjį pobūdį, 8,5 milijono EUR suma, kuri artimesnė 1998 m. gairėse už sunkius pažeidimus nustatytos skalės žemutinei daliai, neatrodo akivaizdžiai neproporcinga.

²⁹⁴ Todėl šio ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

b) Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su lengvinančiomis aplinkybėmis

Šalių argumentai

²⁹⁵ Ieškovės teigia, kad abejonė dėl ginčijamų veiksmų teisėtumo turėjo būti vertinama bent jau kaip lengvinanti aplinkybė. Be to, dėl šios priežasties Komisija neturėjo taikyti padidinimo už pažeidimo trukmę. Ieškovės Komisiją kaltina ir dėl to, kad ši

neatsižvelgė, pirma, į tai, jog jos siūlė pakeisti ir iš tikrųjų pakeitė Taisyklę, ir, antra, kad jos su *Morgan Stanley* sudarė susitarimą per administracinę procedūrą. Galiausiai, Komisijos delsimas nagrinėti bylą pateisintų bent jau tai, kad bauda būtų sumažinta.

- ²⁹⁶ Komisija mano, kad ji pagrįstai netaikė nė vienos lengvinančios aplinkybės. Visų pirma ji neigia padaryto Taisyklės pakeitimo realų poveikį, nes juo buvo tik papildomai nustatyta vertinimo kriterijų, o šie bet kuriuo atveju *Morgan Stanley* nebuvo taikyti.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ²⁹⁷ Visų pirma, kalbant apie kaltinimą, susijusį su tuo, kad turėjo būti atsižvelgta į abejonę dėl ginčijamų veiksmų teisėtumo kaip į lengvinančią aplinkybę, jį reikia atmesti dėl šio sprendimo 250–255 punktuose nurodytų motyvų. Iš tikrųjų primintina, kad Komisija apskaičiavo baudą remdamasi laikotarpiu nuo pranešimo apie kaltinimus. Todėl tuo metu ieškovės nebegalėjo turėti pagrįstos abejonės dėl ginčijamų veiksmų teisėtumo.

- ²⁹⁸ Antra, kalbant apie kaltinimą, susijusį su tuo, kad ir Komisijos delsimas nagrinėti bylą pateisina baudos sumažinimą, jam negalima pritarti dėl šio sprendimo 231–238 punktuose nurodytų priežasčių, nes laikotarpis nuo pažeidimo nutraukimo iki

ginčijamo sprendimo priėmimo trumpesnis nei Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnyje nustatytas senaties terminas.

- 299 Trečia, kalbant apie nuorodą į susitarimą, sudarytą su *Morgan Stanley* ir jos priėmimą į *Visa*, pažymėtina, kad taip veikdamos ieškovės nutraukė pažeidimą, kuriuo jos buvo kaltinamos keletą metų po to, kai Komisija jas įspėjo apie veiksmų neteisėtumą. Vadinas, Komisija ieškovėms pagrįstai nesumažino baudos dėl šios priežasties.
- 300 Ketvirta, ieškovės klaidingai tvirtina ir tai, jog Komisija turėjo atsižvelgti į aplinkybę, kad ieškovės pakeitė Taisyklę per administracinę procedūrą.
- 301 Tiesa, kad ieškovės iš tikrųjų pakeitė Taisyklę 2006 m. gegužės 24 dieną. Šis pakeitimas gali būti vertinamas kaip atsakymas į vieną iš Komisijos ieškovėms pateiktų neigiamų pastabų, nurodytų pranešime apie kaltinimus, kurio 247 ir 248 punktuose buvo pabrėžiama, jog Taisyklės formuluotės taikymas diskriminuojantis visų pirma atsižvelgiant į tai, kad joje nurodyta sąvoka „konkurentas“ nepakankamai objektyvi ir tiksli. Taip pat reikia konstatuoti ir tai, kad ginčijamame sprendime, kuris priimtas po šio Taisyklės pakeitimo, ši pastaba nebenurodyta.
- 302 Vis dėlto Komisija visiškai neturėjo šio Taisyklės pakeitimo pripažinti lengvinančia aplinkybe ir ieškovėms sumažinti baudą.
- 303 Iš tikrųjų galimo baudos sumažinimo pagal 1998 m. gairių 3 punktą dėl lengvinančių aplinkybių adekvatumas turi būti vertinamas bendrai atsižvelgiant į visas reikšmingas aplinkybes. Gairėse nesant imperatyvios nuostatos dėl lengvinančių aplinkybių, į

kurias galima atsižvelgti, darytina išvada, kad vertindama aplinkybių visumą Komisija išlaiko tam tikrą diskreciją nustatyti, kiek galima sumažinti baudą dėl lengvinančių aplinkybių (182 punkte minėto Sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* 275 punktas).

304 Tačiau, kadangi ginčijami veiksmai susiję ne tiek su pačia Taisykle, kiek su jos taikymu *Morgan Stanley*, kaip tai pripažįsta pačios ieškovės, ir kadangi šis atsisakymas priimti truko ilgiau nei dvejus metus po pranešimo apie kaltinimus, Komisija pagrįstai neat-sižvelgė į ieškovių padarytą Taisyklės pakeitimą, kuris, be to, buvo padarytas tik labai vėlyvame administracinės procedūros etape.

305 Todėl šio ieškinio pagrindo antrą dalį reikia atmesti.

c) Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su pažeidimo trukme

Šalių argumentai

306 Ieškovės ginčija Komisijos nustatytas pažeidimo pradžios ir pabaigos datas. Jos mano, kad pažeidimas truko daugiausia septynis mėnesius, t. y. nuo 2005 m. rugpjūčio mėn. iki 2006 m. vasario mėnesio. Todėl Komisija neturėjo taikyti padidinimo už pažeidi-mo trukmę.

- 307 Visų pirma, ieškovės mano, kad pažeidimas neprasidėjo anksčiau nei 2005 m. rugpjūčio mėnesį. Jos remiasi aplinkybe, kad norint įeiti į nagrinėjamą rinką reikia priimti konkretų įgyvendinimo planą. Kadangi, pirma, pirmasis įrodymas apie įgyvendinimo planą yra susijęs su 2005 m. gegužės 20 d., o, antra, realiam tokio plano įgyvendinimui paprastai prireikia bent jau trijų mėnesių, *Morgan Stanley* nebūtų galėjusi įeiti į nagrinėjamą rinką iki 2005 m. rugpjūčio mėnesio.
- 308 Todėl Komisija klysta manydama, kad neteisėti veiksmai pradėti tada, kai rinka buvo uždaryta, t. y. 2000 m. kovo 22 dieną. Ieškovės neigia ir *Morgan Stanley* ketinimo įeiti į aptarnavimo rinką nuo 1998 m. realumą. Įrodymai, kurie tariamai patvirtina, kad toks ketinimas buvo, iš tikrųjų susiję tik su kortelių išdavimo rinka. Be to, ieškovės Komisiją kaltina tuo, kad ši neišnagrinėjo jų pateiktų įrodymų, o jie patvirtina, kad *Morgan Stanley* neketino įeiti į nagrinėjamą rinką.
- 309 Antra, kadangi nustatydamą pažeidimo trukmę Komisija remiasi tariamu *Morgan Stanley* nuolatiniu ketinimu verstis aptarnavimo veikla, ieškovės teigia, kad Komisija turėjo įrodyti šio ketinimo realumą per visą pažeidimo laikotarpį. Tačiau ginčijamame sprendime nėra net menkiausio tokio ketinimo įrodymo per laikotarpį nuo 2005 m. gegužės mėn. iki 2006 m. rugsėjo 22 dienos. Todėl Komisija neįvykdė savo pareigų, nurodytų 1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Dunlop Slazenger prieš Komisiją* (T-43/92, Rink. p. II-441, 79 ir 80 punktai). Bet kuriuo atveju Komisija turėjo nuspręsti, kad pažeidimas baigėsi 2006 m. vasario mėn., kai buvo pradėtos derybos dėl *Morgan Stanley* narystės, o *Morgan Stanley* per jas neįrodė jokio ketinimo įeiti į aptarnavimo rinką.

- 310 Kalbant apie Komisijos atsakymą, kiek jis susijęs su tuo, kad pakanka vien *Visa* nario statuso, kad būtų suteikta teisė aptarnauti, ieškovės pabrėžia, kad toks argumentas klaidingas. Esminis klausimas yra tai, ar egzistuoja *Morgan Stanley* ketinimas įeiti į nagrinėjamą rinką. Todėl aplinkybė, kad per derybas dėl narystės *Morgan Stanley* nepageidavo atsakyti į ieškovių klausimus šiuo aspektu, yra labai svarbi. Be to, jos primena, kad tapusi nare *Morgan Stanley* neįėjo į nagrinėjamą rinką.
- 311 Komisija mano, kad ji nepadarė klaidos nustatydamą pažeidimo pradžios ir pabaigos datas.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 312 Iš esmės ieškovės teigia, kad nustatyta klaidinga pažeidimo pradžios ir pabaigos data, nes *Morgan Stanley* ketinimas įeiti į nagrinėjamą rinką netruko per visą Komisijos nurodytą laikotarpį. Jos kaltina Komisiją ir dėl to, kad ji neišskaičiavo laikotarpio, reikalingo įeiti į nagrinėjamą rinką.
- 313 Vis dėlto, kaip pabrėžta nagrinėjant reikalavimus dėl panaikinimo, Komisija teisingai nusprendė, kad *Morgan Stanley* buvo potenciali konkurentė nagrinėjamoje rinkoje. Todėl ginčijami veiksmai jos atžvilgiu turėjo konkurenciją ribojantį poveikį tiek laiko, kiek ji buvo neišsileidžiama į minėtą rinką. Todėl Komisija teisingai nusprendė, kad pažeidimo trukmė atitiko laikotarpį, kurį buvo atsisakoma suteikti *Visa* narės statusą. Kadangi šis atsisakymas truko nuo 2000 m. kovo 22 d. iki *Morgan Stanley* priėmimo,

t. y. 2006 m. rugsėjo 22 d., tarp šių datų buvo daromas tęstinis konkurencijos teisės pažeidimas. Taigi Komisija nepadarė jokios klaidos nustatydamą pažeidimo pradžios ir pabaigos datas.

³¹⁴ Todėl nėra jokios abejonės dėl tikslios pažeidimo trukmės. Tuo ši byla skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas šio sprendimo 309 punkte minėtas Sprendimas *Dunlop Slazenger prieš Komisiją* (79 ir 80 punktai), kuriuo ieškovės remiasi.

³¹⁵ Vadinas, trečią dalį, o todėl ir visą šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

³¹⁶ Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, visus šiame ieškinyje pateiktus reikalavimus reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

³¹⁷ Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylą, jos turi padengti Komisijos bylinėjimosi išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš *Visa Europe Ltd* ir *Visa International Service* bylinėjimosi išlaidas.**

Jaeger

Vadapalas

Prek

Paskelbta 2011 m. balandžio 14 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės	II - 1741
Ginčijamas sprendimas	II - 1745
A — Atitinkamos rinkos apibrėžimas	II - 1745
B — Veiksmai, dėl kurių kaltinama	II - 1746
C — EB 81 straipsnio taikymas	II - 1747
D — Baudos apskaičiavimas	II - 1749
Procesas	II - 1750
Šalių reikalavimai	II - 1751
Dėl teisės	II - 1752
A — Dėl prašymo panaikinti ginčijamą sprendimą	II - 1752
1. Pirminiai klausimai	II - 1753
a) Dėl tam tikrų argumentų ir dokumento priimtumo	II - 1753
b) Dėl ieškinio priedo priimtumo	II - 1754
2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovių teisės į gynybą pažeidimu	II - 1756
a) Šalių argumentai	II - 1756
b) Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1757

3. Dėl pirmojo ir trečiojo ieškinio pagrindų, kuriais neigiama, jog ginčijamais veiksmais apribota konkurencija	II - 1759
a) Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad Komisija neatsižvelgė į Morgan Stanley galimybę įeiti į nagrinėjamą rinką sudarius „fasadinį“ susitarimą	II - 1762
Šalių argumentai	II - 1762
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1764
b) Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su Morgan Stanley buvimo nagrinėjamoje rinkoje poveikiu konkurencijai	II - 1772
Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su ekonomiškai ir teisiškai klaidingo kriterijaus taikymu	II - 1772
— Šalių argumentai	II - 1772
— Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1774
Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su konkurencijos nagrinėjamoje rinkoje lygio klaidinga analize	II - 1777
— Šalių argumentai	II - 1777
— Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1779
Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su atsisakymo priimti Morgan Stanley poveikio konkurencijai nepakankama ir klaidinga analize	II - 1782
— Šalių argumentai	II - 1782
— Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1785

B — Dėl prašymo panaikinti arba sumažinti baudą	II - 1794
1. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės ir vertinimo klaidų, padarytų nustatant baudą, buvimu	II - 1794
a) Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principų pažeidimu bei motyvavimo stoka	II - 1795
Šalių argumentai	II - 1795
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1797
b) Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su pareigos priimti ginčijamą sprendimą per protingą terminą neįvykdymu	II - 1801
Šalių argumentai	II - 1801
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1803
c) Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su tuo, kad neatsižvelgta į abejonę dėl ginčijamų veiksmų neteisėtumo	II - 1805
Šalių argumentai	II - 1805
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1807
2. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su apskaičiuojant skirtą baudą padarytų teisės ir vertinimo klaidų buvimu	II - 1809
a) Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su pradinės baudos nustatymu	II - 1810
Dėl pažeidimo pobūdžio	II - 1810
— Šalių argumentai	II - 1810
— Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1811

Dėl pradinės baudos dydžio	II - 1815
— Šalių argumentai	II - 1815
— Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1816
b) Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su lengvinančiomis aplinkybėmis	II - 1818
Šalių argumentai	II - 1818
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1819
c) Dėl šio ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su pažeidimo trukme	II - 1821
Šalių argumentai	II - 1821
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 1823
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 1824